

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad Sgriwtini

Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	22 Medi 2020
Pwnc:	Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr ar Effeithiolrwydd y Gwasanaethau Cymdeithasol 2019/20
Pwrpas yr Adroddiad:	Derbyn sylwadau ac awgrymiadau ynghylch unrhyw welliannau i fersiwn ddrafft derfynol Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr fel y'i cyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Dros Dro
Cadeirydd Sgriwtini:	Y Cynghorydd Aled Morris Jones
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Fon Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro & Pennaeth y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, a Iola Richards, Pennaeth Oedolion Dros Dro
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn:	Fon Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro Emma Edwards, Dirprwy Reolwr Busnes 01248 751887
E-bost:	Emmaedwards@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Mae'n berthnasol i'r holl Aelodau

1 – Argymhelliad/ion

Argymhellion

- 1.1 Gwahoddir Aelodau i gyflwyno sylwadau ar gynnwys Adroddiad Blynyddol Drafft y Cyfarwyddwr ar Effeithiolrwydd y Gwasanaethau Cymdeithasol yn Ynys Môn yn 2019/20.
- 1.2 Argymhellir bod yr Aelodau'n ystyried:
- A yw'r adroddiad yn adlewyrchu sefyllfa bresennol y Cyngor o safbwynt y modd y mae'n cyflawni ei Wasanaethau Cymdeithasol;
 - A yw'r adroddiad yn adlewyrchiad cywir o'i flaenoriaethau gwella o safbwynt y Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd ar gyfer y flwyddyn i ddod;
 - A yw'r adroddiad yn adlewyrchu atebolrwydd a chyfrifoldebau'r Cyngor o ran ei Wasanaethau Cymdeithasol

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Mae'r gwaith a weir gan y Gwasanaethau Cymdeithasol â chyswllt â'r tri amcan a nodwyd yng Nghynllun Cyngor Sir Ynys Môn am 2017/2022.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

Mae'r adroddiad yn nodi'r blaenoriaethau ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol am y flwyddyn i ddod a cheir ynddo yn ogystal, adlewyrchiad ar y 12 mis a aeth heibio. Mae dinasgyddion Ynys Môn wrth wraidd popeth a wnawn ac mae'r adroddiad yn rhoi sylw i waith yr Awdurdod gan sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r Ddeddf Gofal Cymdeithasol a Llesiant.

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

Mae pennod benodol yn yr adroddiad yn nodi ein hadnoddau ariannol a'r modd yr ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol. Mae'n her barhaus i gydbwysu anghenion ein dinasgyddion o fewn y dyraniad ariannol ond mae'r adroddiad yn dwyn sylw at gynllunio cyllidebol clir.

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

Mae'r adroddiad yn cynnwys diweddariad ar y risgiau i'r gwasanaeth, gan gynnwys yr hyn a wnaethom i wella ein Gwasanaethau Plant yn ystod y 12 mis diwethaf. Mae goblygiadau ariannol yn risg barhaus a rhoddwyd sylw i hyn yn fanwl (gweler uchod).

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

Nid oes unrhyw ofyniad bod y Cyngor yn cyhoeddi ei Adroddiad Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol blyneddol sy'n ymdrin â 2019/20 oherwydd pandemig COVID-19. Fodd bynnag, credwn ei bod yn ddyletswydd arnom i gynnig diweddariad cynhwysfawr o ran y siwrnai a deithiwyd, yn enwedig gyda'r argyfwng pandemig heriol, a dyna'r rheswm pam ein bod yn rhannu'r adroddiad gyda chi heddiw i'w ystyried.

Derbyniwyd mewnbwn hefyd gan adrannau eraill fel Tai, Addysg ac ati. Archwiliwyd yr adroddiad gan Uwch Dîm Arweinyddiaeth yr Awdurdod (030820), cyn ei gylchredeg i'r Pwyllgor Craffu, y Pwyllgor Gweithredol (28/09/20) a chyfarfod o y Cyngor Llawn yn ddiweddarach yn y flwyddyn (i'w gadarnhau Hydref 2020)

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

Mae lles yn ganolog i bopeth a wnawn, ac mae'r adroddiad yn amlinellu ein blaenoriaeth ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Roedd dau fis olaf blwyddyn ariannol 2019/20, y mae'r adroddiadau'n cyfeirio atynt yn canolbwyntio'n bennaf ar ymateb i'r Pandemig, gan sicrhau bod ein rhai mwyaf agored i niwed yn cael eu hamddiffyn yn ystod yr argyfwng.

Ar ben hyn, rydym wedi gwneud cynnydd da gyda'n Cartrefi Grwpiau Bach sy'n brosiect hynod gyffrous ac arloesol

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

Argymhellir bod aelodau'n ystyried:

- a) I ba raddau mae y Cyngor yn cytuno bod yr adroddiad yn adlewyrchu sefyllfa bresennol y Cyngor o safbwynt y modd y mae'n cyflawni ei Wasanaethau Cymdeithasol;
- b) I ba raddau mae y Cyngor yn cytuno bod yr adroddiad yn adlewyrchiad cywir o'i flaenoriaethau gwella o safbwynt y Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd ar gyfer y flwyddyn i ddod;
- c) I ba raddau mae y Cyngor yn cytuno bod yr adroddiad yn adlewyrchu atebolrwydd a chyfrifoldebau'r Cyngor o ran ei Wasanaethau Cymdeithasol

5 – Cefndir / Cyd-destun

Cefndir:

Mae'n ofyniad statudol bod y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yn cyhoeddi adroddiad blynyddol. Mae Cyfarwyddwr Cyngor Ynys Môn wedi bod yn cyhoeddi adroddiad ers 2009/10. Pwrpas yr Adroddiad Blynyddol yw hyrwyddo ymwybyddiaeth ac atebolrwydd ar gyfer perfformiad a'r cynnydd a wnaed dros y flwyddyn ddiweddaraf o ran cyflawni Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghyngor Sir Ynys Môn ynghyd ag amlinellu'r blaenoriaethau gwella ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Dyluniad Terfynol

Nodwch os gwelwch yn dda y bydd yr adroddiad terfynol, unwaith y caiff ei gytuno, yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor. Bydd y drafft terfynol yn cael ei ddylunio gan Ddylunydd Graffig y Cyngor.

Amserlen

Bwriedir rhannu'r adroddiad gyda'r pwyllgorau isod:

Uwch Dîm Arweinyddiaeth 3 Awst 2020.

Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol I'W GADARNHAU – 22 Medi 2020

Pwyllgor Gwaith 28 Medi 2020

Cyngor Llawn I'W GADARNHAU cyn 31 Hydref 2020

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Amherthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

Copi o'r adroddiad drafft.

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

- Adroddiad y Cyfarwyddwr Blynyddol, 2018/19 (Copi ar Wefan y Cyngor)

Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr ar effeithiolrwydd y Gwasanaethau Cymdeithasol 2019-20

Cynnwys

- Cyflwyniad y Cyfarwyddwr a'i Gynodeb o'r Perfformiad
- Y Sefyllfa Ddiweddaraf ynghylch COVID-19
- Sut mae pobl yn Llunio ein Gwasanaethau?
- Safon Ansawdd 1 - Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu canlyniadau lles personol y dymuna pobl eu cyflawni
- Safon Ansawdd 2 - Gweithio gyda phobl a phartneriaid i warchod a hyrwyddo lles emosiynol ac iechyd corfforol a meddyliol pobl
- Safon Ansawdd 3 – Gwarchod a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
- Safon Ansawdd 4 – Annog a chefnogi pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas
- Safon Ansawdd 5 -Cefnogi pobl i ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthynas ddomestig, deuluol a phersonol iach
- Safon Ansawdd 6- Gweithio gyda phobl a'u cefnogi i gael lles economaidd gwell, bywyd cymdeithasol ac i fyw mewn llety addas sy'n cwrdd â'u gofynion.
- Ein gweithlu a sut y Cefnogwn eu Rolau Proffesiynol
- Ein hadnoddau Ariannol a Sut y Cynlluniwn am y Dyfodol
- Gweithio mewn Partneriaeth, ein Harweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu a'n Hatebolrwydd

Rhydd y ddogfen hon gynodeb o'n hunanasesiad blynyddol. Credwn ei bod yn amlinellu rhai o'n cyflawniadau allweddol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, yn ogystal â thynnu sylw at yr heriau y mae angen rhoi sylw iddynt yn ystod y flwyddyn i ddod.

Croesawn unrhyw sylw ar fformat a chynnwys yr adroddiad hwn er mwyn cynorthwyo ein taith gwella.

Ein Gwasanaethau Cymdeithasol 2019-20		
Cyfanswm Cyllideb y Gwasanaethau Cymdeithasol yw £37,599,160	Cyllideb y Gwasanaethau Oedolion yw £26,449,150	Cyllideb y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yw £11,150,010
Cyfanswm y cyllid grant £2,979,587	Rydym yn cyflogi 592 o bobl 	Mae 476 (83%) o'n gweithwyr yn siarad Cymraeg (L3 neu uwch)
Pwy ydym wedi'u Helpu a'u Cefnogi		
4,486 cysylltiad ag Oedolion		3,956 cysylltiad â Phlant a'u Teuluoedd
Mae 2,245 o oedolion yn derbyn gwybodaeth, cyngor a chymorth	Mae 1,752 o oedolion yn derbyn Cynllun Gofal a Chymorth	Mae 188 o blant yn derbyn Cynllun Gofal a Chymorth
Mae 194 o blant unigol yn derbyn Gofal	Mae 199 o blant unigol ar y Gofrestr Amddiffyn Plant (72 yw cyfartaledd nifer y plant ar y gofrestr yn ystod y flwyddyn)	550 o ofalwyr wedi'u hasesu yn ystod y flwyddyn
52 o Ofalwyr Maeth	245 o ddefnyddwyr System Gwybodaeth Gofal Cyfathrebu Cymru (yr WCCIS)	116 o Ofalwyr Ifanc yn cael Cefnogaeth Gweithredu dros Blant

Cyflwyniad y Cyfarwyddwr a'i Gynodeb o'r Perfformiad

Rwy'n falch o gyflwyno fy Adroddiad Blynyddol cyntaf yn fy rôl fel Cyfarwyddwr Dros Dro'r Gwasanaethau Cymdeithasol i Gyngor Sir Ynys Môn. Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi gweld newid sylweddol yn Uwch Dîm Rheoli'r Cyngor, yn dilyn ymddeoliad ein Prif Weithredwr, Dr Gwynne Jones, y caiff ei ymroddiad a'i gefnogaeth i gynorthwyo i wella ein gwasanaethau cymdeithasol ei gydnabod yn eang.

Hoffwn gyflwyno Mrs Annwen Morgan yn ffurfiol fel Prif Weithredwr newydd y Cyngor a Dylan Williams fel Dirprwy Brif Weithredwr. Mae modd cael rhagor o wybodaeth am y strwythur diwygiedig dan ein diweddariad "Gweithio mewn Partneriaeth, ein Harweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu a'n Hatebolrwydd"

Hoffwn ddiolch i Alwyn Rhys Jones, a arweiniodd y gwaith a grybwyllir yn yr adroddiad hwn fel Cyfarwyddwr Statudol Cyngor Sir Ynys Môn. Penodwyd Alwyn yn ddiweddar i rôl Cyfarwyddwr Statudol yn Wrecsam a dymunwn y gorau iddo yn ei rôl newydd.

Rydym wedi cychwyn ar siwrnai i ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn mabwysiadu Strategaeth Cyfleoedd Diwrnod Anableddau Dysgu radical, newydd. Golyga hyn ymgynghori ar ddull newydd a chyffrous o'r ffordd yr ydym yn darparu ein gwasanaethau ar hyn o bryd, ac rydym wedi'n cyffroi i allu rhannu ein gweledigaeth ynglŷn â moderneiddio'r ddarpariaeth hanfodol hon.

Gyda'n partneriaid yn y maes iechyd a'r trydydd sector, rydym wedi gwneud cynnydd wrth sefydlu Timau Gofal Cymunedol mewn tair ardal yn Ynys Môn. Er nad yw'r prosiect wedi'i gyflawni'n llawn eto, oherwydd heriau wrth sicrhau eiddo priodol a materion technegol a logistaidd, rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod y gwaith hwn yn mynd rhagddo dros y flwyddyn ariannol sydd i ddod.

Wrth i ni ymdrechu i ddarparu gofal cymdeithasol o ansawdd da i drigolion Ynys Môn, mae'n parhau i fod yn her gyda phwysau cyllideb ariannol, gynyddol, parhaus a phoblogaeth sy'n heneiddio. Fodd bynnag, gyda gwaith caled parhaus ac ymroddiad ein gweithlu, cynllunio busnes clir a phrosiectau dyfeisgar a medrus, rwy'n hyderus y gallwn ddarparu'r gwasanaethau gorau posibl.

Fôn Roberts,

Cyfarwyddwr Dros Dro'r Gwasanaethau Cymdeithasol a Phennaeth y Gwasanaethau

Plant a Theuluoedd

Pandemig Coronafeirws-19 (COVID-19)

Mae pandemig COVID-19 ledled y byd wedi cael effaith ar y ffordd yr ydym yn gweithio ers diwedd mis Chwefror 2020, gyda chynlluniau Rheoli Parhad Busnes a Chorfforaethol ar waith yn dilyn arweiniad cenedlaethol ac, oherwydd effaith COVID-19 ganol mis Mawrth 2020:

- Defnyddiwyd pwerau a chyllidebau stad o argyfwng
- Parhaodd Tîm Rheoli Ymateb i Argyfyngau, wrth reoli busnes yn ôl yr arfer a pharatoi ar gyfer cam llacio'r cyfyngiadau symud a'r cam adfer
- Paratowyd Adroddiadau Dyddiol ac Wythnosol ar y Sefyllfa yn crynhoi penderfyniadau, materion a risgiau allweddol
- Bu cyfathrebu dyddiol yn fewnol gyda'r Aelodau a'r staff ac yn allanol trwy wefan y Cyngor a'r cyfryngau cymdeithasol
- Adolygwyd cofrestr risg ffurfiol COVID-19 a'i diweddarau bob wythnos

Defnyddiwyd pwerau dirprwyedig brys oedd yn ei gwneud yn bosib i'r Cyngor wneud penderfyniadau hanfodol. Arweiniodd hyn at fwyafrif Staff y Cyngor yn gweithio o gartref lle bo hynny'n bosibl, cau adeilad ein Cyngor i ymwelwyr, cau ein canolfannau dydd anabledd dysgu, gwahardd ymwelwyr nad oedd yn hanfodol rhag mynd i gartrefi Gofal Preswyl a Nyrsio a gostyngiad yn ein gwasanaethau.

Yn ystod cyfnod y cyfyngiadau symud rydym wedi:

- Parhau i gyflawni ein holl ddyletswyddau statudol
- Gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, Cymdeithas Cyfarwyddwyr y Gwasanaethau Cymdeithasol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Darparwyr a chydweithwyr yn Nhîm Cydnerthu Gogledd Cymru, yn ogystal â llawer o rai eraill.
- Sefydlu storfa PPE Covid-19 i reoli PPE a ddanfonir gan Lywodraeth Cymru ac a reolir o fewn adnoddau'r Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Sefydlu'r broses cyfeirio profion COVID gyda staff y Cyngor yn ei reoli saith niwrnod yr wythnos.
- Datblygu a defnyddio arferion gwaith arloesol i addasu i'r cyfnod pandemig er mwyn hwyluso cyswllt, asesiadau, adolygiadau, gan sicrhau y cyflawnir ein dyletswyddau diogelu.
- Parhau i gydymffurfio ag achosion Llys a Chynllunio Gofal.
- Parhau i recriwtio Gofalwyr Maeth yr Awdurdod Lleol.

Sut mae Pobl yn Llunio ein Gwasanaethau?

Yr agenda Lles yw canolbwynt ein holl waith - rhoi'r unigolyn yn ganolog i bopeth a wnawn gan weithio gyda theuluoedd, cymunedau a gweithwyr proffesiynol eraill i sicrhau gwell canlyniadau i bawb.

Yn y ddogfen hon, byddwn yn adrodd yn erbyn pedair egwyddor y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant - lles, pobl (llais a rheolaeth), partneriaeth, ac integreiddio ac atal.

Er gwaethaf yr heriau ariannol cynyddol a wynebwyd, rydym wedi parhau i wneud cynnydd yn 2019-20 mewn sawl maes.

Ein blaenoriaeth allweddol i Oedolion yw hyrwyddo annibyniaeth ac atal angen sy'n cynyddu. I'n Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, ein blaenoriaeth yw sicrhau bod ein plant sy'n derbyn gofal yn cael y gefnogaeth a'r cyfleoedd gorau posibl.

Mae atal yn sefyll yn gadarn ar agenda Gwasanaethau Oedolion Ynys Môn. Mae yna lawer o enghreifftiau cadarnhaol o ymarferwyr yn darparu ac yn trefnu gofal a chefnogaeth i bobl yn eu cymunedau, i'w hatal rhag cyrraedd argyfwng. **"Arolygiaeth Gofal Cymru**

Rydym yn parhau i fod mewn cysylltiad rheolaidd ag Arolygiaeth Gofal Cymru trwy gydol y flwyddyn er mwyn sicrhau bod ein rheolyddion yn hyderus gyda'n taith gwella barhaus. Rhydd ein cyfarfod Blynnyddol y cyfle i drafod ein cynlluniau a chynnig tystiolaeth o gerrig milltir perfformiad. Wrth weithio gydag Arolygiaeth Gofal Cymru dros y chwe mis diwethaf, rydym wedi gallu cofrestru ein cartrefi plant newydd yn Ynys Môn yn gyflym ac yn effeithlon, er gwaethaf heriau COVID-19.

Creodd y Gwasanaethau Cymdeithasol Gynllun Gweithredu mewn ymateb i **Mwy na Geiriau: Fframwaith Strategol Dilydol 2019-2020** Llywodraeth Cymru. Mae'r Awdurdod Lleol wedi gwneud gwaith mewn perthynas â recriwtio staff dwyieithog, gan godi ymwybyddiaeth o'r angen i wneud y Cynnig Gweithredol trwy gyfrwng y Gymraeg trwy gynadleddau staff a sesiynau sefydlu staff, cynorthwyo staff i ddatblygu eu sgiliau Gymraeg a gwella sut mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn cofnodi'r Cynnig Gweithredol. Rhennir arfer da trwy Fforwm Mwy na Geiriau

Gogledd Cymru.

Yn ystod y flwyddyn, mae ein gwasanaethau Plant a Theuluoedd wedi bod yn cymryd rhan mewn arbrawf - **"Prosiect ymarfer"** gyda Phrifysgol Bangor sy'n darparu methodoleg i newid ymddygiad ieithyddol staff trwy deilwra ymyraethau a chefnogaeth yn gost-effeithiol ac mewn ffordd nad yw'n gymhleth. Y nod yn y pen draw fydd creu pecyn cymorth i sefydliadau yng Nghymru i gynyddu'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.

Astudiaeth Achos:

Rydym yn falch o Sian Morgan, Gweithiwr Cymorth yn y Tîm Teuluoedd Gwydn a anrhydeddwyd yn yr Eisteddfod Genedlaethol am ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Mae Sian yn gweithio gyda'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ers bron i 15 mlynedd ac mae gan ei chydweithwyr a'i chyfoedion barch mawr tuag ati. Derbyniodd Sian y wobwr 'Gofalu yn Gymraeg' gyda balchder yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn Llanrwst ar y 7^{fed} o Awst, 2019.

Yn y seremoni roedd Mark Drakeford, y Prif Weinidog ac Aled Roberts, Comisiynydd y Gymraeg. Roedd Sian yn un o chwe pherson yn y rownd derfynol a ymgeisiodd am y wobwr, ac fe'i dewiswyd fel enillydd trwy bleidlais gyhoeddus - lle cafodd mwy na 850 o bobl dweud eu dweud .

Nod y wobwr yw cydnabod a dathlu gweithwyr gofal yn y maes gofal cymdeithasol, blynyddoedd cynnar a phlentyndod sy'n rhoi gofal rhagorol trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Sian yn rhoi gofal a chefnogaeth trwy gyfrwng y Gymraeg i sicrhau bod y bobl y mae'n gofalu amdanynt yn teimlo'n gyffyrddus, eu bod yn cael clust ac yn gallu cyfathrebu yn eu mamiaith.

Enwebwyd Sian am y wobwr gan ei rheolwr, Dawn Hutchinson, a ddywedodd, "Mae Sian wedi gwneud gwahaniaeth mawr i fywydau pobl y mae'n rhoi cymorth iddynt ar Ynys Môn. Trwy gyfathrebu â phobl yn eu hiaith gyntaf a defnyddio'r dafodiaith leol, mae Sian wedi helpu teuluoedd i deimlo bod pobl yn eu deall a'u gwneud i deimlo'n llai ynysig."

Dywedodd Arweinydd y Cyngor a deiliad portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol, y Cynghorydd Llinos Medi, "Rydym yn hynod falch o Sian a'i hymrwymiad i ddarparu lefel mor uchel o ofal. Mae darparu gwasanaethau cyhoeddus trwy gyfrwng y Gymraeg yn hanfodol ac, ar Ynys Môn, rydym yn falch iawn o weld ein hiaith yn cael effaith mor gadarnhaol ar fywydau trigolion lleol."

Ychwanegodd, "Mae Sian wedi dangos y gall siarad Cymraeg, yn ei rôl fel gweithiwr cymdeithasol, wneud gwahaniaeth gwirioneddol i fywydau'r plant a'r teuluoedd ifanc sy'n derbyn ei gofal a'i chefnogaeth."

Cofnododd y Gwasanaethau Cymdeithasol 199 o **sylwadau cadarnhaol** a dderbyniwyd am eu gwasanaethau yn 2019/20. Hefyd, cofnododd y Gwasanaeth 65 o **sylwadau /**

pryderon negyddol, 37 o **gwynion** Cam 1 a saith o gwynion Cam 2. Rhoddir ystyriaeth i unrhyw gamau sydd eu hangen i weithredu'r hyn a ddysgwyd o gwynion, ac adroddir ar adborth ar wasanaethau a'i drafod yn rheolaidd mewn cyfarfodydd rheoli Gwasanaethau Cymdeithasol.

Nod y **Gronfa Gofal Integredig** (CGI) yw gyrru a galluogi'r gwasanaethau cymdeithasol, iechyd, tai, y trydydd sector a'r sector annibynnol gydweithio a gweithio'n integredig. Y bwriad yw helpu'r Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol i ddatblygu a phrofi dulliau a modelau darparu gwasanaeth newydd fydd yn cefnogi egwyddorion sylfaenol integreiddio ac atal. Rhaid i feysydd blaenoriaeth integreiddio a phob rhaglen CGI ranbarthol roi sylw cymesur iddynt, yn unol â'u hasesiadau poblogaeth rhanbarthol a chynlluniau ardal i bobl hŷn ag anghenion cymhleth a chyflyrau tymor hir, gan gynnwys dementia; Pobl ag anableddau dysgu; Plant ag anghenion cymhleth; a Gofalwyr, gan gynnwys gofalwyr ifanc.

Trwy'r holl adroddiad hwn byddwch yn sylwi y cyfeirir at y gwahanol brosiectau ac arbrofion y mae Ynys Môn yn gweithio arnynt ar gyfer y grwpiau blaenoriaeth hyn, gyda'r nod o ddod o hyd i fodelau a dulliau darparu gwasanaeth integredig newydd fydd yn:

- galluogi pobl hŷn i gynnal eu hannibyniaeth ac aros gartref, gan osgoi gorfod mynd i'r ysbyty heb fod rhaid ac oedi cyn eu gadael;
- galluogi teuluoedd i gwrdd ag anghenion eu plant a'u helpu i aros gyda'i gilydd;
- cefnogi gofalwyr yn eu rôl ofalu a'u galluogi i gynnal eu lles eu hunain;
- cefnogi gwaith datblygu gwasanaethau gofal a chymorth integredig ar gyfer unigolion ag anghenion cymhleth gan gynnwys pobl ag anableddau dysgu, plant ag anghenion cymhleth ac awtistiaeth;
- cynnig cymorth cynnar ac atal anghenion rhag cynyddu; a
- hybu iechyd a lles emosiynol yn ogystal ag atal iechyd meddwl gwael.

Gwaith Paratoi Bil Plant (Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol) (Cymru)

Pwrpas y Bil yw diddymu amddiffyniad cyfraith gwlad rhag cosb resymol fel nad yw bellach ar gael yng Nghymru i rieni na'r rhai sy'n gweithredu *in loco parentis* fel amddiffyniad i ymosod ar blentyn neu ei guro.

Ar hyn o bryd, mae'r amddiffyniad yn berthnasol mewn perthynas â'r gyfraith droseddol a'r gyfraith sifil. Dan y gyfraith droseddol, mae'n berthnasol mewn perthynas â throseddau cyfraith gwlad o ymosod a churo; a than gyfraith sifil, mewn perthynas â chamwedd tresmasu yn erbyn y person.

Bwriad y Bil yw cefnogi hawliau plant trwy wahardd defnyddio cosb gorfforol, trwy wneud i ffwrdd â'r amddiffyniad hwn. Effaith arfaethedig y Bil, ynghyd â chael ymgyrch codi ymwybyddiaeth a chefnogaeth i rieni, yw sicrhau gostyngiad pellach yn y defnydd a wneir o gosbi plant yn gorfforol yng Nghymru a'r goddefgarwch a ddangosir ati.

Mae'n debygol y bydd y Bil yn dod yn weithredol yn 2022. Isod mae dolen i gyflwyniad byr Llywodraeth Cymru i'r bil: <https://youtu.be/iK4O-Cd6Q8I>

Yn ein Hadroddiad 2018/19, bu i ni sôn am ein llwyddiant wrth dendro am ein model newydd o Ofal a Chymorth Cartref ar draws yr Ynys. Rydym yn falch o gael dweud y bu i'r **tîm trawsnewid Gofal cartref ennill y wobwr Rhoi Pobl yn Gyntaf / Personoli yn rhagbrawf Cymru o'r *Great British Care Awards 2019***, a hynny ar yr 8fed o Dachwedd 2019.

Astudiaeth Achos:

Cyfres o ddigwyddiadau rhanbarthol ledled y Deyrnas Unedig yw'r *Great British Care Awards* ac maent yn ddathliad o ragoriaeth ar draws y sector gofal. Pwrpas y gwobrau yw talu teyrnged i'r unigolion neu'r timau hynny sydd wedi dangos rhagoriaeth anhygoel yn eu maes gwaith.

Wrth ailfodelu'r gwasanaeth Gofal Cartref, cyflwynwyd contract sy'n gwella darpariaeth gwasanaethau, ansawdd a dewis i unigolion y mae angen cefnogaeth arnynt, trwy gael un darparwr ym mhob bro o'r Ynys (tair bro i gyd). Mae'r trawsnewidiad hwn wedi sicrhau bod pobl y mae angen cymorth arnynt gartref, neu yn dilyn cyfnod ganddynt yn yr ysbyty, yn derbyn y gofal hwnnw'n gyflym waeth lle maent yn byw ym Môn. Fel hyn, hefyd, mae modd i unigolion aros mor annibynnol â phosib yn eu cartrefi eu hunain.

Safon Ansawdd 1

Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu canlyniadau lles personol y dymuna pobl eu cyflawni

Oedolion

Tîm Adnoddau Cymunedol – Mae pob un o'n tri safle, y mae ein timau dynodedig yn eu rhannu, wedi cael diweddarau ei TGCh i fod yn gydnaws fel bod modd i ymarferwyr iechyd a gofal cymdeithasol weithio'n integredig.

Rhagwelir y bydd y timau cymunedol hyn yn dod yn weithredol ddiwedd Ebrill 2020 gyda'r holl staff amlddisgyblaethol ar yr un safle. Mae cynrychiolaeth darparwyr gofal y trydydd sector a gofal cartref yn rhan annatod o nod y Tîm er mwyn mireinio'r mynediad at ddarpariaeth leol.

Gyda chyllid o'r adolygiad Seneddol, bu modd datblygu tîm trawsnewid i yrru'r agenda drawsnewid hwn ymlaen ar draws yr ardal gyda thri swyddog trawsnewid wedi'u dynodi ar gyfer Ynys Môn.

Mae cyfres o hyfforddiant meithrin tîm 'Sylfaenol' wedi'i gynnal ar gyfer yr holl staff ar draws y gymuned iechyd a hwyluswyd hwn gan arweinyddion Trawsnewid Ynys Môn. Y nod oedd deall a rhoi sylw i unrhyw faterion lleol yn ystod y cyfnod trosglwyddo. Caiff strategaeth gyfathrebu ei datblygu i sicrhau ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r agenda integreiddio ac i godi ymwybyddiaeth o sut i gael yr hyfforddiant hwn yn lleol yn y tair ardal ddynodedig.

Timau Adnoddau Cymunedol – Y Bwrdd Iechyd a Chyngor Sir Ynys Môn

Byddir yn cwrdd â'r maes blaenoriaeth ar gyfer integreiddio trwy ddatblygu swyddfeydd timau mewn tri lleoliad strategol ar Ynys Môn. Timau iechyd a gwasanaethau cymdeithasol integredig cwbl weithredol yw Timau Adnoddau Cymunedol fydd yn cyflwyno cydlyniant di-dor o iechyd a gofal cymdeithasol. Fel hyn, bydd modd sicrhau cyngor ac ymyrraeth ar yr amser cywir ac yn y lle iawn gan y gweithiwr proffesiynol iawn i helpu i gefnogi unigolion i fyw eu bywyd fel y maen nhw'n dymuno ei fyw. Bydd y Timau hyn yn gweithredu dan fodel gweithio integredig sy'n golygu bod â pherthynas waith agos rhwng gofal sylfaenol a chymunedol a chysylltiadau cryf â gofal eilaidd. Bydd Iechyd Meddwl Pobl Hŷn hefyd yn rhan o'r tîm craidd. Bydd y trydydd sector ac, yn benodol, rolau penodol Cydlyn Asedau Lleol, yn darparu gwasanaeth rhagnodi cymdeithasol cadarn a chysylltiadau cryfach yn ein cymunedau. Byddant yn gwneud hyn wrth fabwysiadu dull seiliedig ar asedau o ddatblygu cymunedol a chefnogi unigolion, er mwyn cyd-gynhyrchu atebion cymunedol i faterion sy'n cael effaith ar eu bywydau.

Mae angen cyfalaf y Gronfa Gofal Integredig i addasu / ymestyn swyddfeydd presennol y Bwrdd Iechyd / Llywodraeth Leol mewn tri lleoliad strategol ar draws Ynys Môn i ddarparu lle gweithio integredig addas i staff y Timau hyn.

Ar y 1^{af} o Ionawr 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Chôd Ymarfer (Eiriolaeth) Rhan 10. Mae copi i'w weld yn <https://gov.wales/advocacy-services-code-practice>. Mae Awdurdodau Lleol yn gyfrifol am sicrhau y caiff y Côd Ymarfer newydd ei ddefnyddio'n feunyddiol, ac rydym yn gweithio i sicrhau bod hyn yn digwydd yn Ynys Môn.

Amlinella'r Côt Ymarfer diwygiedig nifer o fanteision - dylid ystyried eiriolaeth fel elfen gynhenid o Ddeddf (Gofal Cymdeithasol a Lles (Cymru)) 2014 i sicrhau bod gofal cymdeithasol yn canolbwyntio ar bobl a'u lles. Mae eiriolaeth yn helpu pobl i ddeall sut gallant gael eu cynnwys, sut gallant gyfrannu a chymryd rhan a, phryd bynnag y bo hynny'n bosibl, arwain neu gyfarwyddo'r broses.

Trwy eiriolaeth, mae pobl yn bartneriaid gweithredol yn y prosesau gofal a chymorth allweddol sy'n nodi ac yn sicrhau atebion trwy wasanaethau ataliol; gwybodaeth, cyngor a chymorth; asesiad; gofal a chymorth a chynllunio gofal; adolygu a diogelu.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi cynnal adolygiad o'r dogfennau asesu er mwyn sicrhau y caiff yr angen am Eiriolaeth ei nodi a'i gofnodi'n glir ar bob cam o'r ymyraethau. Mae staff gofal cymdeithasol wedi cael hyfforddiant gloywi i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â safonau gwasanaeth ac i godi ymwybyddiaeth ynghylch pryd y dylid defnyddio darpariaeth Eiriolaeth annibynnol. Mae'r gwasanaeth yn bwriadu gwahodd gwasanaeth Eiriolaeth Gogledd Cymru i gyfarfodydd tîm i rannu natur y gwaith dan sylw, i rannu profiadau dysgu ac atgyfnerthu llwybrau cyfeirio.

Astudiaeth Achos:

O'r chwith i'r dde: Arweinydd Cyngor Ynys Môn, y Cynghorydd Llinos Medi; Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Ynys Môn, Alwyn Rhys Jones; Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Vaughan Gething; Cadeirydd Cyngrhair Pobl Seiriol, Dr Steve MacVicar; Cadeirydd Canolfan Biwmares, Alwyn Rowlands; a Phrif Weithredwr Cyngor Ynys Môn, Dr Gwynne Jones.

Ymwelodd Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru, Vaughan Gething, ag Ynys Môn ar y 6ed o Fehefin, 2019 a dysgodd sut mae **Cyngrhair Pobl Seiriol** yn cynnwys preswylwyr wrth wneud penderfyniadau a helpu i gynllunio ar gyfer y dyfodol.

Ymwelodd Mr Gething â Beaumaris lle llofnododd cynrychiolwyr o Gyngrhair Pobl Seiriol, Canolfan Biwmares a Chyngor Sir Ynys Môn Femorandwm Cydddealltwriaeth newydd - y cyntaf i'r Ynys - i gynorthwyo gwaith cydweithredu pellach a chynaliadwy.

Bydd y ddogfen yn arwain Cyngrhair Pobl Seiriol wrth iddi archwilio ffyrdd y gall y gymuned ysgwyddo cyfrifoldebau mwy lleol a chomisiynu ei gwasanaethau ei hun. Mae hefyd yn nodi amcanion ac egwyddorion allweddol cydweithredu; yn ogystal â strwythurau llywodraethu a rolau a chyfrifoldebau priodol.

Gyda chefnogaeth Medrwn Môn a Chyngor Ynys Môn, cadeirir Cyngrhair Pobl Seiriol gan y meddyg teulu lleol sydd wedi ymddeol, y Dr Steve MacVicar.

Dyweddodd Dr MacVicar, “Mae hwn yn ddiwrnod pwysig i ward Seiriol a'i holl drigolion. Bydd y memorandwm cyd-ddealltwriaeth yn chwarae rhan bwysig o ran Cydweithrediad parhaus rhwng partneriaid, wrth i ni geisio chwarae ein rhan i wella iechyd, lles a ffyniant yr ardal leol yn y dyfodol.”

Ychwanegodd, “Rwy'n ddiolchgar i Medrwn Môn a'r Cyngor Sir am eu cefnogaeth i ddatblygu'r bartneriaeth arloesol hon; ac i'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Vaughan Gething, am ymuno â ni yma heddiw.”

Sefydlwyd prosiect **Creu Cymunedau Seiriol** yn gyntaf dair blynedd yn ôl ac roedd yn ymgysylltu â'r gymuned leol, y cynghorau tref a chymuned lleol a'i gynghorwyr sir lleol.

Cefnogir y prosiect hwn gan **Medrwn Môn**, sy'n gweithio gyda grwpiau gwirfoddol a chymunedol lleol a Chyngor Ynys Môn. Mae Cyngor Pobl Seiriol eisoes wedi archwilio ffyrdd o ddatblygu darpariaeth gofal cymdeithasol a gallai nawr weithio i ddatblygu meysydd blaenoriaeth eraill, megis tai fforddiadwy, creu swyddi a thrafnidiaeth.

Ychwanegodd Arweinydd Cyngor Ynys Môn a deilydd portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol, y Cynghorydd Llinos Medi, “Mae llofnodi'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn tanlinellu ymrwymiad yr holl bartneriaid i barhau i weithio gyda'i gilydd. Mae hefyd yn adlewyrchu nod y Cyngor Sir o gwrdd ag egwyddorion arweiniol Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.”

Strategaeth Cyfleoedd Dydd Anableddau Dysgu – Ymgysylltwyd ynghylch y strategaeth yn ystod mis Mai a mis Mehefin 2019, a bu i ni ymgysylltu'n helaeth â'r bobl hynny sy'n ymwneud yn uniongyrchol â darparu gwasanaeth dydd ar hyn o bryd. Ymhlith enghreifftiau o'r gweithgareddau a gynhaliwyd mae:

- Copïau o'r strategaeth gyda holiaduron adborth a anfonwyd at holl ddefnyddwyr cyfredol gwasanaethau dydd a'u teuluoedd (gan gynnwys fersiynau hawdd eu darllen o'r holl ddogfennau) (Cyf atodiadau 1)
- Pedwar cyfarfod Grŵp Ffocws ar wahân ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth wedi'u hwyluso gan y Gwasanaethau Eiriolaeth sy'n annibynnol ar y Cyngor
- Cyfarfodydd un i un a gynhaliwyd gyda'r holl ddarparwyr ac, ar ôl hynny, roedd pob darparwr yn rhannu gwybodaeth â'u staff a wahoddwyd hefyd i roi sylwadau ar y strategaeth.

Yr hyn a ddywedodd ymatebwyr wrthym am y strategaeth:

- Cytunodd 96% o'r ymatebwyr fod y strategaeth yn edrych ar y meysydd cywir ac yn cwrdd â'r hyn sy'n bwysig i bobl ag anabledd dysgu a'u teuluoedd.
- Dywedodd y rhan fwyaf o bobl yr hoffent gael mwy o gyfleoedd i fod gyda'u frindiau yn gwneud gwahaniaeth yn eu cymuned leol.

Plant a Theuluoedd

Rydym wedi sefydlu prosiect gyda **Voices from Care** ynghylch sefydlu grŵp cyfranogi i blant sy'n derbyn gofal a phobl ifanc ym Môn. Mae tair elfen i'r prosiect:

- Datblygu grŵp Cyfranogi,
- Ymgyrch leol dan arweiniad Pobl Ifanc,
- Cefnogaeth Rhieni Corfforaethol

Asiantaeth wirfoddol Cymru Gyfan yw **Voices From Care Cymru** sy'n gweithio gyda phlant mewn gofal ar hyrwyddo eu hawliau a gwella'r gwasanaethau a ddarperir ar eu cyfer. Rydym wedi cytuno i sefydlu dull wedi'i dargedu wrth sefydlu grŵp cyfranogi misol i blant a phobl ifanc rhwng 14-22 oed. Pwrpas y grŵp cyfranogi yw cefnogi Cyngor Ynys Môn i ddatblygu ei Strategaeth 'Plant sy'n Derbyn Gofal a'r Rhai sy'n Gadael Gofal' a darparu platfform sy'n cefnogi gwaith creu perthynas rhwng plant, pobl ifanc a'u rhieni corfforaethol yn Ynys Môn. Bydd y grŵp yn datblygu ei hunaniaeth ei hun ac yn cyd-gynhyrchu ystod o ddeunydd hyrwyddo a marchnata. Bydd hefyd yn datblygu cyfres o adnoddau ac ymgyrchoedd lleol, sy'n unigryw i Ynys Môn.

Fel sefydliad, mae *Voices From Care Cymru* wedi penodi gweithiwr prosiect fydd wedi'i leoli gyda'n staff Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a bydd yn cynnig cyngor a chefnogaeth fel 'ffrind beirniadol' ar gyfranogi a riantu corfforaethol. Mae'r prosiect hwn yn ganlyniad uniongyrchol i gyllid ar y cyd gan wasanaethau yn yr Awdurdod Lleol - Plant a Theuluoedd, Gwasanaethau Tai ac Addysg - gyda'r nod o wrando ar leisiau plant mewn gofal a fydd yn llunio gwasanaethau fydd yn cryfhau ein cyfrifoldebau riantu corfforaethol tuag atynt

Hwb cymorth Cynnar:

Mae ein Hwb Iechyd Cynnar wedi'i ffurfio mewn ymateb i'r gwaith a gwblhawyd yn y "rhaglen Gweithredu Cynnar Gyda'n Gilydd" ar yr ymateb amlasiantaethol i brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod a gofynion deddfwriaethol a rheoliadol eraill. Ei nod yw darparu gwasanaethau cost-effeithiol o ansawdd gwell, sy'n sicrhau canlyniadau da i bawb yn Ynys Môn. Mae'r rhain yn ymwneud yn bennaf â:

- Gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (2014) i sicrhau bod teuluoedd yn gallu cael at wybodaeth, cyngor a chefnogaeth berthnasol cymaint â phosibl yn eu cymunedau er mwyn meithrin lles a gwytnwch.
- Ymateb parhaus Cyngor Sir Ynys Môn i bedwar o 12 o argymhellion Arolwg o Wasanaethau Plant Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (2015). Mae'r rhain yn ymwneud â sicrhau bod ymyrraeth gynnar, fwy integredig ar gael i blant a theuluoedd trwy waith partneriaeth agosach a rhannu gwybodaeth yn well.
- O 2014/15 ymlaen, mae Cynlluniau'r Heddlu a Throsedd wedi gosod amcanion clir ynghylch lleihau troseddau mynych, gan gynnwys yn benodol ar gyfer trais domestig. Ar ben hynny, mae Cynlluniau'r Heddlu a Throsedd yn cydnabod, er

mwyn lleihau trais domestig a chamfanteisio'n rhywiol ar blant, er enghraifft, bod y rhain yn *'cyffwrdd ac yn ymwneud â chyfrifoldebau asiantaethau eraill sy'n ymwneud â diogelwch ac iechyd y cyhoedd, ac mai mewn partneriaeth â'r asiantaethau eraill yn unig y gellir cyflwyno ymateb effeithiol. Wrth i waith canolbwyntio ar y troseddau hyn barhau I gael ei fireinio, bydd pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth hefyd yn parhau i dyfu'*.

- Sylw newydd ar sut y gall cylch adfyd plentyndod garcharu cenedlaethau olynol o deuluoedd gydag iechyd gwael, canlyniadau cyfleon bywyd gwael ac ymddygiad gwrthgymdeithasol (pob un ar gost uchel i wasanaethau cyhoeddus) trwy gydnabyddiaeth gynyddol o'r astudiaeth o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod a gynhaliwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru (2015). Cafodd y gwaith canolbwyntio ar atal a lliniaru effeithiau Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod yng nghenedlaethau'r dyfodol ysgogiad ychwanegol, hefyd, trwy ddyletswyddau statudol newydd sy'n deillio o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.

Blaenoriaethau 2020-21:

- Cyflawni ein hagenda integreiddio gyda phartneriaid iechyd a'r Trydydd sector a symud staff amlddisgyblaethol i dri safle dynodedig ar yr ynys.
- Cwblhau gwaith aildendro a gweithredu'r Gwasanaeth Byw â Chefnogaeth newydd.
- Ymgynghori ynghylch ein Strategaeth Cyfleoedd Diwrnod Anableddau Dysgu newydd a'i mabwysiadu a'i gweithredu.
- Cytuno ar gyllideb gyfun gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ar gyfer gwasanaethau Anabledd Dysgu.
- Parhau â gwelliannau'r Cynllun Datblygu Gwasanaeth

SA1 – Pa wahaniaeth wnaethom ni?

Roedd 63.08% o bobl yn byw'n annibynnol gartref ar ôl cael eu hailalluogi

Profodd 55 o bobl oedi yn yr ysbyty wrth aros am Ofal Cymdeithasol

Mae 89.62% o asesiadau Plant yn cael eu cwblhau cyn pen 42 diwrnod

98.88% o Benderfyniadau ein Rheolwyr Gwasanaethau Plant wedi'u cwblhau o fewn 24 awr

Beth mae ein pobl yn ei ddweud?

“Mae fy ngŵr a minnau’n hynod werthfawrogol o’r help a’r gefnogaeth a roddwyd i ni gan ein Darparwr Gofal pan gefais fy rhuthro i’r ysbyty yn ddiweddar. Rhoddodd y gofalwyr oedd wrth law amser ychwanegol i’m gŵr ac fe wnaethant i gyd sicrhau ei fod yn derbyn gofal da yn fy absenoldeb. Maen nhw’n bobl eithriadol.”

“Cynhadledd gadarnhaol iawn heddiw a diolch am gydweithredu cystal gyda mi... mae hi cymaint yn well i deuluoedd pan fydd Gweithiwr Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol mor rhagweithiol a hawdd mynd ato ag ydych chi.”

“Hoffem ddiolch o galon i chi fel teulu. Rydych chi wedi bod yn gefn anhygoel i ni i gyd fel teulu ac yn bennaf i [blentyn]. Rydych chi wedi gwneud cymaint o wahaniaeth yn ein bywydau ac rydych chi wedi bod yno bob amser. Hebddoch chi, ni fyddai [plentyn] wedi cael llais pan oedd angen help arno. Nid ydych erioed wedi ei siomi. Byddaf yn ddiolchgar iawn i chi am byth. Rydych chi'n berson mor anhygoel ac rydyn ni wedi bod mor ffodus i gael eich holl gefnogaeth a'ch help. Byddaf bob amser yn cofio'r hyn yr ydych chi'i wneud. Mae'r byd yn gymaint gwell gyda phobl fel chi ynddo.”

Safon Ansawdd 2

Gweithio gyda phobl a phartneriaid i warchod a hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol a lles emosiynol pobl

Oedolion

Mae'r model Rhagnodi Cymdeithasol ar Ynys Môn yn cynnwys gwasanaeth **Cyswllt Cymunedol Môn** a'r **model Cydlynu Asedau Lleol**. Darperir y gwasanaethau o fewn Medrwn Môn fel y corff gwirfoddol cyffredinol. Pwynt Mynediad Sengl y Trydydd Sector yw Linc Gymunedol sy'n rhoi mynediad at wybodaeth, cyngor a chefnogaeth wedi'u teilwra i anghenion lefel isel unigolyn sy'n ymwneud â gwasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a lles yn eu cymuned eu hunain. Bydd Cyswllt Cymunedol Môn yn cynorthwyo i gynnal a hyrwyddo annibyniaeth a lles pobl trwy ei gwneud yn bosib i'r unigolyn wneud dewisiadau gwybodus o'r wybodaeth a gynigir, neu drwy ei gyfeirio at Gydlynnydd Asedau Lleol.

Dull cymunedol yw prosiect Cydlynnydd Asedau Lleol sy'n annog oedolion a'u teuluoedd i arwain gwaith datblygu eu systemau cymorth eu hunain wrth ganolbwyntio ar eu cryfderau a'u galluoedd. Model ataliol ydyw yn y bôn, ond mae bellach yn fuddiol, hefyd, i'r rhai a allai eisoes fod yn derbyn gwasanaethau statudol. Mae Cydlynwyr Asedau Lleol yn gweithio gydag unigolion a grwpiau i ddatblygu a defnyddio rhwydweithiau lleol i hyrwyddo atebion lleol i anghenion lleol.

Linc a LAC (Cydlynu Asedau Lleol)

Mae cynyddu gwerth cymdeithasol, hyrwyddo annibyniaeth a chyd-gynhyrchu wrth wraidd ein strategaeth ataliol i bobl hŷn. Mae Linc Gymunedol Môn yn rhoi Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth i'n preswylwyr. Yn ystod chwe mis cyntaf eleni mae Linc Môn wedi derbyn 647 o ymholiadau lle rhoddwyd Gwybodaeth / Cyngor i unigolion trwy eu cyfeirio at gyfleoedd / gwasanaethau cymunedol a / neu eu cyfeirio at y gwasanaeth Cydlynnydd Asedau Lleol am Gymorth. Cyfeiriwyd 273 at y gwasanaeth Cydlynu Asedau Lleol yn ystod y naw mis.

Dyfyniadau:

“Rwyf nawr yn mynd i grwpiau unwaith eto. Rwy'n rhoi colur ymlaen ac yn teimlo fel fi.”

“Rwy'n cael gweld B eto, rydyn ni wedi bod yn ffrindiau ers dros 35 mlynedd. Dim ond ar y ffôn yr oeddwn yn siarad â hi, ond rwy'n ei gweld bob dydd Mawrth yn y bore coffi.”

“Dyweddodd Mr C, “Heb gefnogaeth prosiect Linc, ni fyddwn erioed wedi ymuno â grŵp cymunedol. Mae wedi newid fy mywyd gan fod gen i bobl i siarad â nhw rŵan, sydd wedi bod yn yr un sefyllfa â mi yn gofalu am anwylyn”

Partneriaeth rhwng Cyngor Sir Ynys Môn, Medrwn Môn a Menter Môn yw'r Rhaglen Llunio Lle ar Ynys Môn i gyflawni'r weledigaeth gorfforaethol i ‘ddatblygu a chryfhau ein hymgysylltiad â dinasyddion Ynys Môn a'n hymwneud ym mhrosesau gwneud penderfyniadau ac atebolrwydd y Cyngor’.

Mae'r Rhaglen yn ceisio gweithio ar lefel ward ar draws yr Ynys gyda Chynghorau Tref a Chymuned i greu mapiau asedau cynhwysfawr o'u hardaloedd. Mae'r mapiau hyn yn nodi tair lefel o asedau, bylchau a blaenoriaethau ym mhob ward, ar draws y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol.

Gwneir hyn trwy ddefnyddio'r Model Creu Cymunedau a grëwyd gan Medrwn Môn, ac a gymeradwywyd gan y Cyd-Fwrdd Ymgysylltu ac Ymgynghori, i sicrhau bod cymaint o bobl yn ein cymunedau yn cymryd rhan mewn gwaith datblygu a dylunio gwasanaethau prawf yn y dyfodol sy'n mynd i'r afael ag anghenion a nodwyd.

Trwy gydol yr amser, caiff hyn ei lywio gan Raglen Waith a Chalendr Ymgynghori'r Cyngor Sir er mwyn osgoi dyblygu ac i sicrhau y caiff sgysiau eu llywio gan Bolisiau Lleol a Chenedlaethol.

Dechreuodd y Rhaglen Llunio Lleoedd yn 2018 gyda mapio asedau o fewn pum Ward Etholiadol.

- Twrcelyn
- Llifon
- Aethwy
- Bro Rhosyr
- Canolbarth Môn

Cynhelir tri chyfarfod ym mhob un o'r wardiau a gwahoddir cynrychiolwyr o bob un o'r Cynghorau Tref a Chymuned, preswylwyr â diddordeb, grwpiau lleol ac ati i ddysgu mwy am y Rhaglen ac i ddatblygu'r sgiliau i ddefnyddio'r offer mapio eu hunain. Mae hyn yn sicrhau bod perchnogaeth a chyfranogiad lleol.

Ar ôl cwblhau'r gwaith mapio, sefydlir strwythurau tebyg i'r Gynghrair, cytunir ar dair blaenoriaeth allweddol a chrëir cynllun gweithredu i ddatblygu atebion amgen a chreadigol i roi sylw i'r blaenoriaethau a'r bylchau y maent wedi'u nodi. Caiff y gwaith hwn ei hwyluso gan Medrwn Môn ac mae Cyngor Ynys Môn wedi ymrwymo i sicrhau bod swyddogion ac adrannau yn y Cyngor yn cyfrannu at drafodaethau a chefnogaeth fel rhan o'r broses hon. Mae hon yn broses sydd wedi gweithio'n effeithiol yn ne'r Ynys, lle mae Cynghrair Seiriol, bellach, yn comisiynu ei gwasanaethau cymunedol ei hun mewn partneriaeth â Chyngor Ynys Môn.

Asedau	Gallai asedau fod yn unrhyw beth y mae'r preswylwyr yn ei werthfawrogi a'i ddefnyddio mewn cymuned ddaearyddol benodol - o adeiladau a mannau gwyrdd i sgiliau a gwybodaeth am breswylwyr, i wasanaethau penodol (llyfrgelloedd, trafnidiaeth ac ati).	Gall sgysiau edrych ar sut caiff asedau eu defnyddio, gan bwy, pryd ac ati. Gellir eu trafod o ran sut y gellid, o bosibl, eu defnyddio'n fwy effeithiol mewn cymuned.
Bylchau a Meysydd Gwasanaeth	Noda sgysiau sut y gall gweithio mewn grwpiau cymunedol partneriaeth, y trydydd sector a'r sector cyhoeddus neu breifat, roi sylw i fylchau mewn gwasanaethau a gweithgareddau. Defnyddir y term 'meysydd gwasanaeth' i ddisgrifio'r cysylltiadau rhwng un neu fwy o wasanaethau sydd eu hangen i weithio gyda'i gilydd h.y. y trydydd sector, gwasanaethau cymdeithasol ac iechyd i sicrhau bod gweithgareddau mewn Hybiau Cymunedol yn helpu i leihau'r effaith ar wasanaethau iechyd rheng flaen trwy gefnogi gweithgaredd cymunedol ac ailgyfeirio gwasanaeth	Lle'r oedd sgysiau'n nodi arfer da wrth weithio ar y cyd, oedd eisoes yn digwydd yn eu cymunedau, aethom i edrych ar sut gellid rhannu hyn a gwneud yr un fath. Lle nodwyd bylchau, bu i ni ofyn i gymunedau gynnig atebion posibl i'r bylchau hynny.
Blaenoriaethau neu atebion	Roedd sgysiau bob amser yn edrych ar sut gellir edrych ar flaenoriaethau ac atebion ar ddull cymunedol cyfan - gan annog cymunedau i edrych ar y cysylltiad rhwng gwasanaethau a gweithgareddau cymunedol ac annog gweithio ar y cyd yn hytrach nag atebion cyflym, unigol h.y. rhannu adeiladau cymunedol, lleoedd ac adnoddau i osgoi dyblygu, cystadlu am gyllid	Ceisio tystiolaeth nodi tebygrwydd ar draws yr wyth maes er mwyn darparu gwasanaethau cyhoeddus, preifat a thrydydd sector gyda golwg gyffredinol ar fylchau a blaenoriaethau, yn ogystal â gwybodaeth ardal-benodol. (gweler y taflenni excel)

Gwaith hyd yn hyn:

- **Twrcelyn** – gwaith mapio asedau wedi'i gwblhau. Sefydlwyd y Gynghrair a nodi tair blaenoriaeth. Dau gyfarfod Cynghrair wedi'u cynnal ac yn awr yn edrych i ddefnyddio'r cyllid hadau sydd ar gael
- **Aethwy**- gwaith mapio Porthaethwy wedi'i gwblhau. Bydd gwaith mapio Llanfair PG a Phenmynydd yn cael ei gwblhau ym mis Ionawr. Dau brosiect mawr eisoes wedi'u nodi ac yn cael eu hwyluso gan Medrwn Môn (ceisiadau cyllid cyfalaf ar gyfer Neuadd Goffa Llanfair PG a Hen Ysgol, Penmynydd)
- **Canolbarth**- gwaith mapio Llangefni wedi'i gwblhau, ardaloedd anghysbell i'w cwblhau mis Ionawr / Canol mis Chwefror)
- Bydd gwaith mapio dwys **Bro Rhosyr a Llifon** yn dechrau ym mis Chwefror, digwyddiadau mapio bychain cychwynnol a Chynghorau Cymuned wedi'u cynnal. Mae gwaith a blaenoriaethau ymgysylltu ieuenctid Llais Ni wedi'u cwblhau (tasg a gorffen) gyda Chlwb Ieuenctid Llanfaelog.
- Dau Swyddog Cymunedol yn eu swydd ers dechrau mis Ionawr - 18.5 awr yr wythnos, yn gweithio gyda staff ym Medrwn Môn i wneud cysylltiadau yn y gymuned (gan gynnwys chwe Chydlynnydd Asedau Lleol), cynnal y gwaith mapio a hwyluso cyfarfodydd gyda Chynghorau Cymuned.
- Wedi sicrhau uned arddangos symudol i'w defnyddio i ymgysylltu â phobl yn yr ardaloedd mwy gwledig lle nad oes ased cymunedol.

Ail rownd o bum ward i'w ddechrau ym mis Ebrill 2020.

Wrth gyflawni'r **Strategaeth Gyda'n Gilydd ar gyfer Iechyd Meddwl yng Ngogledd Cymru**, mae Tîm Gweithredu Lleol y Gorllewin wedi blaenoriaethu dull ataliol yn seiliedig ar y fethodoleg 'Medraf'. Mae hyn yn hyrwyddo gwaith defnyddio gwirfoddolwyr sydd, yn dilyn rhaglen recriwtio, dethol a hyfforddi trwyadl yn rhoi cefnogaeth i unigolion sy'n profi trallod meddwl. Rhoddir cefnogaeth fel a ganlyn:

- **Gofal 'medraf' nad yw wedi'i drefnu** – wrth weithio mewn partneriaeth â'r adran achosion brys yn Ysbyty Gwynedd, rhoddir cefnogaeth i unigolion rhwng 6pm ac 1am bob dydd mewn cyfleuster pwrpasol. Gall hyn gynnwys pobl sy'n aros am asesiad gan y tîm cyswllt seiciatryddol, pobl sy'n aros am asesiad ar gyfer anghenion meddygol a phobl sy'n profi trallod meddwl ac sydd angen cefnogaeth ar unwaith.
- **Hyb Cymunedol 'medraf'** - mewn partneriaeth â Chyngor ar Bopeth Ynys Môn, mae gwirfoddolwyr yn bresennol mewn canolfannau yng Nghaergybi, Llangefni ac Amlwch i gynnig cefnogaeth i unigolion sy'n dod yno gydag ystod o faterion cymdeithasol ac emosiynol.
- **Gofal sylfaenol 'medraf'** - bydd gwirfoddolwyr ar gael mewn meddygfeydd i roi cefnogaeth i bobl sy'n arddangos trallod meddwl.

Canolbwynt gwaith prosiect 'medraf' yw sicrhau bod pobl yn cael cefnogaeth, gwybodaeth, cyngor a chymorth amserol a phriodol er mwyn atal eu trallod meddwl rhag gwaethygu a'r angen am gefnogaeth statudol ddwysach.

Gwiriadau iechyd i bobl ag anableddau dysgu - mae hon yn ffrwd waith a nodwyd yn strategaeth Anabledd Dysgu Gogledd Cymru ac mae Ynys Môn wedi bod yn arwain ar gryfhau gweithio mewn partneriaeth â meddygfeydd er mwyn sicrhau y caiff pobl gefnogaeth i gael gwiriad iechyd blynyddol. Cydnabyddir bod gan bobl ag anableddau dysgu broblemau iechyd mwy cymhleth na'r boblogaeth gyffredinol a, hefyd, eu bod yn llai tebygol o gymryd rhan mewn sgrinio iechyd arferol.

Rydym yn gweithio gyda chydweithwyr o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ddatblygu **Gardd Gymunedol yn Ysbyty Cefni**. Gyda chefnogaeth Cyllid Gofal Integredig, caiff y lle cyn canolog yn Ysbyty Cefni ei ailfodelu i'w wneud yn **gyfeillgar i bobl sydd â dementia** ac yn hawdd mynd iddo. Ar hyn o bryd, nid oes modd i'r grŵp cleifion, ei ddefnyddio oherwydd y lloriau a dyluniad. Fel hyn, byddai modd i'r ward ganiatáu i rywun fynd i ofod awyr agored diogel heb orfod eu rhwystro. Bydd gan y llwybr o'r ward ddyluniad 'anfeidredd', sy'n annog pobl i gerdded yn ystyrlon yn hytrach na cherdded yn ôl ac ymlaen. Bydd gwelyau plannu wedi'u codi yn cael eu gosod fel bod modd i gleifion wneud dipyn o arddio. Mae seddi wedi'u gosod i roi lle tawel i gleifion a pherthnasau.

Astudiaeth Achos :

Trefnodd staff a defnyddwyr gwasanaeth Canolfan Adnoddau Gors Felen ddigwyddiad i godi arian tuag at grwpiau cymdeithasol ar yr ynys sy'n cefnogi pobl y mae Clefyd Alzheimer a Dementia wedi cael effaith arnynt.

Trefnodd y ganolfan, sy'n cynnig cyfleoedd dydd i oedolion ag anableddau dysgu, ddiwrnod lle gallai staff a defnyddwyr gwasanaeth wisgo eu pyjamas a chodi arian er budd dau grŵp cymdeithasol lleol sy'n cefnogi pobl sydd â'r clefyd Alzheimer neu Dementia.

Ymddiriedolaeth Gofalwyr Gogledd Cymru (Gwasanaethau Gofal Croesffyrdd) oedd un o'r grwpiau a dderbyniodd gyllid. Maent yn cynnig gwasanaethau seibiant i ofalwyr di-dâl ledled yr Ynys a grwpiau galw heibio i bobl â phroblemau cof a'u gofalwyr. **Clwb Memory Lane** (yn Niwbwrch) oedd yr ail grŵp. Grŵp cymorth yw hwn a sefydlwyd gan wirfoddolwyr sy'n cwrdd bob mis i gynnal gweithgareddau a rhoi cyfeillgarwch i'r rhai y mae'r clefyd Alzheimer / Dementia yn cael effaith arnynt neu'r rheini ar draws yr ynys sy'n teimlo'n unig ac ar wahân.

Dywedodd Annwen Owen, Rheolwr Canolfan Adnoddau Gors Felen, "*Fe drefnon ni'r diwrnod pyjamas yn y ganolfan er mwyn codi arian i glefyd Alzheimer a Dementia ac i godi ymwybyddiaeth ohonynt.*"

"Roedd yn wych gweld cymaint o'n defnyddwyr gwasanaeth a'n staff yn troi allan yn eu hoff ddillad nos i gefnogi achos mor bwysig. Roedd y diwrnod yn llwyddiant mawr a chodwyd cyfanswm o £630. Mae'r ddau grŵp yn chwarae rhan hanfodol yn y gymuned leol, gan gynnig cefnogaeth i'r rhai sy'n dioddef o glefyd Alzheimer neu Dementia a'u ffrindiau a'u teuluoedd."

“Partneriaethau, integreiddio a chydgyhyrchu – gwelsom fod gwasanaethau gweithredol yn gweithio’n dda gyda’i gilydd yn bennaf i gynorthwyo pobl i aros gartref cyhyd ag y mae modd. Mae’r cyfathrebu’n dda rhwng ymarferwyr a chaiff gwasanaethau eu cymysgu á’u cymhathu’n greadigol i gwrdd ag anghenion pobl.” Arolygiaeth Gofal Cymru

Plant a Theuluoedd

Mae ein gwasanaeth Plant a Theuluoedd ar y cyd â Medrwn Môn wedi datblygu dwy swydd **Cydlunydd Teuluoedd a Chymunedau** newydd. Mae hwn yn ddatblygiad newydd cyffrous sy’n anelu at feithrin gwytnwch unigolion, teulu a chymunedau trwy eu llywio’n gymdeithasol ac effeithiol i mewn i wasanaethau o fewn cymunedau a allai atal plant a’u teuluoedd rhag bod angen defnyddio gwasanaethau statudol prif ffrwd, yn debyg i’n Swyddogion LAC yn ein Gwasanaethau Oedolion, y sonnir amdanynt uchod.

Gyda chreu'r swyddi, ein nod yw gwella cyfranogiad plant a theuluoedd a allai elwa o ymyrraeth gynnar ym mywyd y gymuned trwy ddatblygu a chydlyn systemau cymorth a gwybodaeth wedi'u creu ar fodel yr Hyb Cymunedol.

Bydd y cydlynwyr yn ceisio datblygu cyfleoedd a rhwydweithiau i blant a theuluoedd gyflawni eu potensial a lleihau'r tebygolrwydd y byddant yn dioddef unrhyw brofiadau niweidiol plentyndod y gallent fod wedi'u dioddef yn y gorffennol neu'n lliniaru'r profiadau hyn. Gwneir hyn trwy greu'r cyfle iddynt weithio i greu eu datrysiadau eu hunain trwy gysylltu â gwasanaethau ac eraill yn eu cymunedau ac annog ffyrdd newydd o weithio gyda'r trydydd sector a statudol.

Datblygu Cymunedau a Meithrin Tîm

- Ychwanegu at yr ymarfer mapio asedau diweddar a chael dealltwriaeth glir o adnoddau, bylchau a chyfleoedd lleol
- Datblygu cryfderau cymunedol a nodwyd a chynnal a datblygu rhagor o gyfraniadau ac ymwneud dinasyddion i greu gwasanaethau cynhwysol
- Defnyddio dulliau newydd i dargedu anghenion nad ydynt wedi'u bodloni a'r rhai sydd wedi ymddieithrio o'u cymunedau ar hyn o bryd
- Galluogi cydweithredu effeithiol rhwng y sectorau cymunedol, statudol a gwirfoddol trwy ddatblygu seiliedig ar asedau a gwreiddio arferion gwaith traws-sector
- Hyrwyddo a hwyluso diwylliant ac arfer gwahanol ynghylch sut y caiff penderfyniadau am wasanaethau'r dyfodol eu gwneud - sicrhau bod y gymuned leol yn cymryd rhan yn y gwaith cynllunio a threfnu gwasanaethau sy'n rhoi gwell gwerth gymdeithasol, sy'n atebol i ddefnyddwyr lleol ac y caiff eu canlyniadau eu gyrru gan y gymuned

Cydlyn

- Datblygu a sefydlu modelau gweithio newydd i adlewyrchu gofynion newydd y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant a Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol.
- Datblygu a sefydlu'r theori a'r dull ymarferol o gyd-gynhyrchu yn y model Creu Cymunedau a chreu cymunedau mwy cynhwysol a chefnogol trwy ddatblygu partneriaethau rhwng cymunedau a sefydliadau yn y sector Statudol a Gwirfoddol.
- Cyfrannu at ddatblygiadau strategol fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, y rhaglen atal ar gyfer plant a theuluoedd yn bennaf. Sefydlu systemau cymorth yn y gymuned ar gyfer yr ardal darged benodol honno yn y Rhaglen.
- Meithrin a chynnal perthynas waith effeithiol gyda phlant, pobl ifanc, eu teuluoedd a'u cymunedau
- Cyflwyno a sefydlu modelau ymyrraeth ataliol, amgen, sy'n annog ac yn dwyn unigolion i mewn i feithrin rhwydweithiau cryfach a gwytnach, sy'n cefnogi'r rhai sy'n fregus o ran profiadau niweidiol yn ystod plentyndod.
- Cefnogi mynediad at wybodaeth gywir, amserol a pherthnasol a chynorthwyo unigolion a'u teuluoedd i gael mynediad at wybodaeth mewn sawl ffordd a hyrwyddo hunaneiriolaeth
- Hyrwyddo dulliau sy'n seiliedig ar asedau i annog plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i ddefnyddio eu rhwydweithiau personol a lleol i ddatblygu atebion ymarferol i ddiwallu eu hanghenion a'r canlyniadau a ddymunir
- Meithrin partneriaethau a pherthynas waith effeithiol gyda gwasanaethau cymunedol a statudol, gan gynnwys meddygon teulu, yr heddlu, sefydliadau cymunedol, iechyd, gofal cymdeithasol oedolion a gwasanaethau plant a theuluoedd.
- Trefnu a chynnal cofnodion gweinyddol / rhannu data o fewn protocolau'r sefydliad (System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru).
- Cyfeirio unigolion a theuluoedd at brosesau cymorth perthnasol
- Mynd i gyfarfodydd "hyb cymorth cynnar" yn wythnosol a chymryd rhan ynddynt.

Prosiect Arbrawf "Un Drws Ffrynt"

Mae dadansoddiad o'n ffigurau wedi nodi bod camdriniaeth ddomestig yn nodwedd mewn 73% o'r cyfeiriadau a dderbyniwyd i'r gwasanaeth Plant a Theuluoedd yn Ynys Môn. Mae hon yn ganran uchel a chamdriniaeth ddomestig yw nodwedd fwyaf cyffredin ailgyfeiriadau'r gwasanaeth.

Nod y prosiect fydd gwella proses nodi anghenion teulu unigol pan dderbynnir cyfeiriadau camdriniaeth ddomestig yn y gwasanaeth Plant a Theuluoedd. Rhagwelir y byddem yn edrych yn amlasiantaethol ar y cyfeiriadau hynny ac yn dod i benderfyniad mewn cyfarfod "un drws ffrynt" ar y camau gorau i'w cymryd e.e. pwy fydd orau am gynnig a chyflwyno ymyraethau.

Yn ail, bydd y prosiect yn edrych ar ein hymateb i ddarparu gwasanaethau ar hyd ystod y risg (uchel, canolig, isel).

Yn olaf, rydym yn y broses o ehangu briff y Tîm Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd i weithio nid yn unig gyda theuluoedd lle mae cyffuriau a / neu alcohol yn nodwedd, ond hefyd i weithio gyda phlant ac, wedi hynny, ddioddefwyr camdriniaeth ddomestig a thramgwyddwyr camdriniaeth ddomestig. Mae'r tair elfen, h.y cyffuriau, alcohol a chamdriniaeth ddomestig fel arfer yn 'driawd gwenwynig' mewn teuluoedd. Bydd y Tîm Gwasanaethau Integredig Cymorth i Deuluoedd, ynghyd â staff yn yr Adran a'n partneriaid, yn cael hyfforddiant arbenigol gan *Safe Lives* yn ystod y misoedd i ddod.

Nod y **Rhaglen Y 1000 Diwrnod Cyntaf** yw ychwanegu at y dystiolaeth orau sydd ar gael ar gyfer gwella canlyniadau a lleihau anghydraddoldebau yn ystod y 1000 diwrnod cyntaf - yn ystod beichiogrwydd ac i ail ben-blwydd plentyn a lledaenu'r dystiolaeth hon. Trwy ofyn i rieni beth sy'n bwysig iddynt yn ystod y 1000 diwrnod cyntaf, gallwn gael gwybodaeth werthfawr am welliannau y gellir eu gwneud i'r ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu.

Er bod gwasanaethau'n anelu at sicrhau bod rhieni'n medru cael at wybodaeth a chymorth sy'n effeithiol ac yn ddiogel, dim ond un rhan o brofiad defnyddiwr gwasanaeth o'r gofal y mae'n ei dderbyn yw hwn. Mae'r ffordd y ceir at wasanaethau, y ffordd y caiff anghenion cymorth pobl eu hasesu a sut y rheolir cyfeiriadau rhwng gwahanol gydrannau o'r system Y 1000 diwrnod cyntaf, i gyd yn chwarae rhan bwysig ym mhrofiad cyffredinol defnyddwyr gwasanaeth o'r gofal a dderbyniant.

Mae Awdurdodau Lleol Ynys Mon a Gwynedd ochr yn ochr â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi penderfynu creu **tîm amlddisgyblaethol Peripatetig** sy'n gweithio gyda phobl ifanc / plant a'u teuluoedd rhwng 0-25 oed ar ffiniau gofal, sydd mewn perygl o fynd i ofal heb ymyrraeth ac unigolion sydd eisoes mewn gofal y mae'n briodol iddynt ddychwelyd adref. Bydd Ynys Môn yn arwain ar y prosiect hwn ar ôl sicrhau grant o £3 miliwn gan Lywodraeth Cymru.

Blaenoriaethau 2020-21:

- Un Drws Ffrynt - gwreiddio hyn er mwyn rhoi'r gefnogaeth gywir i ddioddefwyr camdriniaeth ddomestig
- Agenda Atal - gwella hyn trwy barhau i ddatblygu Hyb Cymorth Cynnar
- Cydlynwyr Asedau Lleol Plant

SA2 - Pa wahaniaeth wnaethom ni?
Roedd angen gofal preswyl ar 523 o oedolion ar ryw adeg yn ystod y flwyddyn (o gymharu â 518 yn 2018/19 a 573 2017/18).
Roedd 316 o oedolion mewn gofal preswyl ar yr 31ain o Fawrth, 2019 (o gymharu â 375 ar 31/03/18, a 366 yn 31/03/17).
Mae gweithiwr cymdeithasol wedi'i neilltuo i 100% o Blant sy'n Derbyn Gofal
Beth mae ein pobl yn ei ddweud?
<i>"Mae'r rhan fwyaf o'r gweithwyr (gofal cartref) yn rhagorol ac yn fy nhrin â pharch ac urddas. Rwy'n mwynhau gweld lona, yn arbennig, yn dod gan fod ei natur siriol a hapus yn bywiogi fy niwrnod, yn enwedig pan rydw i'n teimlo'n isel. Pan fydd hi'n cerdded i mewn i'r ystafell, mae hi'n gwneud i mi chwerthin ac yn codi fy nghalon."</i>
<i>"Hoffwn ddweud diolch am gadeirio cyfarfod cadarnhaol arall! Dw i wir yn teimlo bod gan y bechgyn dîm gwych bellach yn eu cefnogi! Hir y parhao! "</i>
<i>"Mae'r gwaith (y mae'r gweithiwr Teuluoedd Gwydn yn ei gwblhau gyda'r teulu) yn amhrisiadwy o ran asesiadau pellach a'r posibilrwydd o adsefydlu'r [plentyn] i ofal ei rieni. Dywedodd y Gwarchodwr fod y teulu hwn yn cael pob cyfle posib a roddir iddynt i wneud newidiadau a dod o hyd i ysgogwyr mewnol ac mae hyn, i raddau health, oherwydd gwaith Sian."</i>

Safon Ansawdd 3

Gwarchod a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed

Trefniadau Diogelu Corfforaethol

Mae “diogelu” yn parhau i fod yn gyfrifoldeb i bawb yn y Cyngor. Mae'r Awdurdod Lleol wedi:

Prif gyflawniadau

- Sicrhau bod Prosesau, Gweithdrefnau a Systemau Perthnasol ar waith sy'n adlewyrchu deddfwriaeth, canllawiau a disgwyliadau statudol cyfredol ac arfer gorau a dderbynnir, fel bod swyddogion yn glir beth sy'n rhaid ei wneud neu y gellir ei wneud mewn amgylchiadau penodol ac sy'n diffinio terfynau disgresiwn proffesiynol.
- Lansio Canllawiau Arfer Da i Weithredwyr Trafnidiaeth Ysgol gyda'r nod o sicrhau diogelwch disgyblion a gyrwyr

Gwasanaethau Oedolion

Prif gyflawniadau

- Lansio'r Polisi a'r Weithdrefn Diogelu dros dro a darparu hyfforddiant diogelu uwch i ymarferwyr a rheolwyr
- Lansio'r Polisi Galluedd Meddyliol a darparu hyfforddiant i ymarferwyr a rheolwyr
- Ychwanegu at gyflawniadau blaenorol ein Tîm Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid er mwyn rheoli'r galw cynyddol am asesiadau Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid a phrosesau gwell i asesu'n gyflym ac yn effeithiol.
- Monitro gwasanaethau yr ydym yn eu comisiynu yn agos o ran ansawdd y gofal yr oeddent yn ei ddarparu trwy ofal cartref, byw â chymorth a chartrefi gofal tymor hir.
- Dengys gwerthusiadau o ymarfer y gall y dinesydd fod yn hyderus
 - Bod gweithwyr cymdeithasol yn gweithio'n agos â gweithwyr proffesiynol eraill i gadw oedolion sydd mewn perygl yn ddiogel
 - Y bydd gweithwyr cymdeithasol yn ymateb yn amserol os oes pryderon am eu diogelwch.
 - Y bydd gweithwyr cymdeithasol yn ceisio eu gorau i sicrhau bod y dinesydd yn ganolog i'w brofiad diogelu.

Gwasanaethau Plant

Prif Gyflawniadau

- Gweithredu dull newydd o amddiffyn plant - Cryfder ar y Cyd, sydd â'r nod o weithio gyda'r teulu i sicrhau newidiadau i gadw plentyn yn ddiogel.
- Gweithio'n galed i sicrhau bod plant â phrofiad gofal wrth wraidd eu proses adolygu.
- Gwneud gwahaniaeth i deuluoedd – Treulia plant y cafodd eu henwau eu rhoi ar gofrestr amddiffyn plant (242 diwrnod) ar gyfartaledd ar y gofrestr honno cyn i'r risg gael ei lleihau a bod eu henwau'n cael eu tynnu oddi ar y gofrestr. Mae nifer y plant hynny y mae eu henwau, wedi hynny, yn cael eu rhoi ar y gofrestr eto, o

fewn 12 mis, yn isel: sy'n awgrymu ein bod yn llwyddo i gynorthwyo teuluoedd i greu a chynnal newidiadau sy'n lleihau'r risg i'w plant.

Blaenoriaethau ar gyfer 2019/20

- Gweithio i Weithdrefnau Diogelu newydd Cymru Gyfan
- Parhau i roi'r unigolyn wrth galon yr hyn yr ydym yn ei wneud
- Paratoi ar gyfer dyfodiad y Safonau Gwarchod Rhyddid.

QS3 - Pa wahaniaeth wnaethom ni?
Cwblhawyd 91.30% o ymholiadau Amddiffyn Oedolion o fewn saith diwrnod
Cwblhawyd 259 o asesiadau Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid yn ystod y flwyddyn
Roedd 5.69% o blant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant wedi'u cofrestru o'r blaen
224 diwrnod (ar gyfartaledd) ar y Gofrestr Amddiffyn Plant yn ystod y flwyddyn
Cynhaliwyd 94.27% o'r holl Adolygiadau Amddiffyn Plant ar amser.
Mae gweithiwr cymdeithasol wedi'i neilltuo i 100% o Blant sy'n Derbyn Gofal
Mae gweithiwr cymdeithasol wedi'i neilltuo i 100% o blant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

Safon Ansawdd 4

Annog a chefnogi pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas

Oedolion

Ymyrraeth bwrpasol oedd **Prosiect OPUS** a ddyluniwyd i gefnogi unigolion sydd dros 25 oed, sy'n ddi-waith yn y tymor hir neu'n economaidd anweithgar ag oedd â nifer o rwystrau rhag dod yn gyflogedig. Daeth y prosiect i fodolaeth ar y 1^{af} o Ionawr, 2016 a daeth i ben ar y 31ain o Awst, 2019. Ariannwyd prosiect OPUS gan Swyddfa Ariannu Ewropeaidd Cymru sy'n rhan o Lywodraeth Cymru ac sy'n rheoli gwaith cyflwyno prosiectau Cronfeydd Strwythurol yr Undeb Ewropeaidd yng Nghymru.

Yn ystod y prosiect, cafodd yr unigolion gyfle i fynd am amryw hyfforddiant achrededig fel *Lantra Strimmer & Ride on Mowers*, Codi a Thrin, Diogelwch Bwyd ac ati. Fel hyn, roedd modd i'r unigolion fod yn rhan o ystod ehangach o weithgareddau yn y Canolfannau Dydd. Bydd hyn yn fudd parhaus a bydd yn fodd i gleientiaid y Gwasanaethau Cymdeithasol gael dewis o raglen fwy diddorol ac amrywiol. Hefyd, datblygodd mentoriaid dwrnamaint pêl-droed blyneddol, lle byddai holl ddefnyddwyr y ganolfan ddydd yn dod at ei gilydd i gystadlu. Yn ogystal â'r hyfforddiant achrededig a'r pêl-droed, prynodd OPUS gamerau, offer crefft ac offer pysgota fel bod yr unigolion yn cael mwy o gyfleoedd i ddatblygu sgiliau cymdeithasol a chael mwy o ymwneud â phobl eraill.

Er bod canlyniadau'r prosiect yn is na'r targed a broffiliwyd, perfformiodd Ynys Môn yn dda iawn o'i gymharu â siroedd eraill Gogledd Cymru. Er na chafodd y prosiect niferoedd uchel o bobl i mewn i gyflogaeth, rhoddodd gyfleoedd hyfforddi a chymwysterau i'r rheini heb sgiliau neu oedd â sgiliau isel. Cafodd y canlyniadau meddal, megis datblygu sgiliau cymdeithasol a rhyngweithio, magu hyder a lleihau arwahanrwydd cymdeithasol effaith ar fywydau pobl na chawsant eu cyfleu, mewn gwirionedd, oherwydd nad ydynt yn allbynnau economaidd.

Gyda chefnogaeth y Gronfa Gofal Integredig, nod y prosiect Trafnidiaeth Gymunedol, a reolir gan Medrwn Mon, yw mynd i'r afael â theimladau pobl hyn o ran arwahanrwydd a gwella'u rhwydweithiau cymdeithasol yn gyfannol trwy roi'r cyfle iddynt ddefnyddio gwasanaeth cyfeillio a chyfeillion gwirfoddol, gwasanaethau trafndiaeth gymunedol a chyfleoedd gwirfoddoli yn Ynys Môn. Gwneir hyn trwy ddatblygu rhwydwaith o wasanaethau Cyfeillio a Chynllun Tro Da newydd yn ogystal ag ychwanegu at ddarpariaethau presennol y Cynllun Troi Da a'u cefnogi, gan ddwyn i mewn gefnogaeth partneriaid fel y Gymdeithas Trafnidiaeth Gymunedol.

Taliadau Uniongyrchol Ynys Môn - Trwy gydol y flwyddyn, rydym wedi parhau i gynnig Taliadau Uniongyrchol fel yr opsiwn gorau i ddefnyddwyr gwasanaeth a theuluoedd reoli eu pecyn gofal, a byw'r bywyd hyblyg y maent yn dymuno'i arwain. Mae gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol Ynys Môn wedi tyfu'n sylweddol dros y flwyddyn ariannol ddiwethaf o 162 i 210 (106 yn

2018/19) sy'n dangos cynnydd o 77.14%.

- Cyfanswm gwariant Taliadau Uniongyrchol - **£1,422,000**
- Cost gwasanaeth trwy ragamcan gwasanaeth wedi'i gomisiynu - **£2,717,102**
- Arbedion gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol o'i gymharu â gwasanaeth a gomisiynwyd - **£629,203**

Hanesion am Lwyddiannau Taliadau Uniongyrchol - Dros y deuddeg mis diwethaf, mae'r awdurdod lleol wedi parhau i weithio gyda nifer o bartneriaid:

Leonard Cheshire Disability (LCD) - Wrth edrych i mewn i ymarferoldeb ffurfio cwmnïau cydweithredol mawr, agor cyfrifon banc cydweithredol ac amlinellu pwy fyddai'n cyflogi'r staff a fyddai'n rhoi'r gefnogaeth, daethant ar draws nifer o rwystrau. O'r herwydd, bu iddynt ailbricio opsiynau a gwneud newidiadau perthnasol i ostwng y rhwystrau neu gael gwared â nhw e.e. byddai cynorthwywyr personol sy'n gweithio ar y prosiect yn gweithio ar sail hunangyflogedig gyda chefnogaeth LCD, a byddai cyfrifon banc y cwmni cydweithredol hefyd yn cael eu rheoli gan LCD. Maent hefyd wedi cynnwys y syniad o weithio gyda busnes lleol yn yr ardal i greu cyfleoedd gwirfoddoli a gwaith i ddefnyddwyr gwasanaeth, rhywbeth yr ydym yn awyddus iawn i'w ddatblygu yma ar Ynys Môn. Ein gobaith yw symud ymlaen dros y flwyddyn ariannol nesaf.

Ar hyn o bryd, rydym yn gweithio gyda LCD gyda golwg ar i Ynys Môn dreialu Porth Gwefan diwygiedig LCD. Mae porth y wefan wedi'i brofi ac mae'n barod i fynd. Mae LCD wedi gwneud ychydig o newidiadau i'r prosiect i gynorthwyo gwelliant, er enghraifft mae'n rhaid i Gynorthwywyr Personol fod yn hunangyflogedig i gymryd y cyfrifoldeb oddi ar gleientiaid Taliadau Uniongyrchol i gyflogi staff cydweithredol. Yn anffodus, mae COVID-19 wedi atal unrhyw gynnydd pellach, ond bydd yn mynd yn fyw cyn gynted ag y bydd yn ddiogel gwneud hynny.

Cyfuno Taliadau Uniongyrchol: Mae pedwar o'n defnyddwyr gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol sydd wedi bod yn rhan o'r prosiect LCD a phwyllgor Mencap Môn, unwaith eto eleni, wedi bod yn bancio rhai o'u horiau Taliadau Uniongyrchol a'u hadnoddau personol i gael seibiant. Byddant yn defnyddio'r arian a gynilwyd i fynd ar daith eu breuddwydion i Florida, UDA ym mis Chwefror 2020 am wythnos i ymweld â Universal Studios gyda chymorth dau o'u cynorthwywyr personol Taliadau Uniongyrchol. Mae'r unigolion hyn wedi cynilo eu holl hawl seibiant trwy gydol y flwyddyn er mwyn gwireddu eu breuddwyd. Mae holl ddefnyddwyr y gwasanaeth yn byw gartref gyda'u teulu. Bydd y gwyliau hefyd yn fodd i aelodau eu teulu gael seibiant bloc.

Sefydlwyd Hyb Mencap Môn dros bedair blynedd yn ôl gan grŵp o rieni oedd â meibion neu ferched ag anabledd dysgu. Mae gan y grŵp dros 300 o aelodau ar yr Ynys. Mae'r Hyb hefyd yn rhoi cyfleoedd i weithwyr cymdeithasol-fyfyrwyr a nyrsys-fyfyrwyr gysylltu a chael profiad o wahanol anableddau dysgu, yn ogystal â chynnig cyfleoedd gwirfoddoli.

Mae gan Hyb Mencap Môn yn Llangefni leoliad gwyh ar y Stryd Fawr sy'n annog gwir amgylchedd sy'n canolbwyntio ar y gymuned, gan fod yn fodd i'r rhai a ddaw yno brofi ymdeimlad o gael eu cynnwys yn gymdeithasol a'r cyfle i lunio a gyrru'r Hyb mewn ffordd y maen nhw a'r ymddiriedolwyr yn ei ddymuno. Mae Mencap wedi rhwydweithio a meithrin yn llwyddiannus gysylltiadau / partneriaethau cryf gyda nifer enfawr o sefydliadau lleol, gan sicrhau ein bod yn parhau i fod wrth galon y gymuned ac yn darparu'r gwasanaethau, gweithgareddau, prosiectau a gwybodaeth briodol i'n holl aelodau.

Bydd grant y Gronfa Gofal Integredig yn fodd i Mencap Môn brynu'r eiddo fel cam un, gan sicrhau bod yr hwb yn parhau i fod yn adnodd cymunedol hanfodol i nifer fawr yr aelodau sy'n defnyddio'r adeilad yn wythnosol, ac yn parhau gyda'r HYB Taliadau Uniongyrchol yng Ngogledd Cymru.

Rydym yn edrych ymlaen at barhau a chryfhau ein perthynas â Mencap Môn.

Rydym yn gweithio gyda **Chymdeithas Cyngor ac Eiriolaeth Gogledd Cymru** i ddarparu Cwmni Cydweithredol i roi mwy o opsiynau yn y gymuned i gynorthwyo unigolion â'u hanghenion gofal a chymorth a mynd i'r afael ag unigrwydd ac arwahanrwydd ymysg pobl hŷn. Y canlyniad yn y tymor hir yw cyflwyno ystod o opsiynau cymunedol ar gyfer gofal a chymorth. Bydd datblygu gweithwyr a chwmnïau cydweithredol defnyddwyr yn ei gwneud yn bosib i unigolion dderbyn gwasanaeth sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, profi dewis go iawn a defnyddio'u buddion ariannol naill ai trwy daliadau uniongyrchol neu asedau personol i'w llawn botensial. Gall defnyddwyr gyfuno'u cyllid i ymgymryd â chyfleoedd / gweithgareddau tebyg ac, felly, leihau costau a, chyd

chysylltiadau agos â chwmnïau cydweithredol y gweithwyr, bydd defnyddwyr yn medru defnyddio cynorthwyyr personol.

Cefnogwyd y **Cynlluniau Trac ac Adtrac** gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop trwy Lywodraeth Cymru ac maent wedi'u lleoli gyda Gwasanaethau Ieuencid Ynys Môn. Mae Trac yn cefnogi pobl ifanc 11-16 oed i oresgyn rhwystrau i ddysgu a chyflawni eu potensial llawn. Mae Adtrac yn darparu gwasanaeth mentora pwrpasol i helpu pobl ifanc rhwng 16 a 24 oed i fynd i addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth. Mae'r ddau brosiect yn brosiectau ledled Gogledd Cymru, gyda chefnogaeth y chwe Awdurdod Lleol, ac mae'r ddau brosiect yn rhoi cyfleoedd hyfforddi ychwanegol, cefnogaeth therapiwtig neu iechyd meddwl a mentora i baratoi ar gyfer gwirfoddoli, profiad gwaith wedi'i deilwra neu gyflogaeth. Mae'r ddau brosiect yn gweithio gydag ystod o Bartneriaethau, ond, yn bennaf, gyda Gyrfaoedd Cymru, ac mae AdTrac, hefyd, yn gweithio mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr a Grŵp Llandrillo Menai.

Ddiwedd mis Ionawr 2020: -

O'r 584 o unigolion 11-16 oed sydd naill ai wedi'u cefnogi neu sy'n cael eu cefnogi gan TRAC ar hyn o bryd:

- Roedd 112 o'r cleientiaid oedd wedi gadael mewn llai o risg o beidio â bod mewn addysg, mewn hyfforddiant neu fod heb waith. Ar hyn o bryd, mae 298 o ddysgwyr byw lle nad yw'r risg lai sydd ganddynt o beidio â bod mewn addysg, mewn hyfforddiant neu fod heb waith, yn hysbys nes eu bod yn cwblhau'r rhaglen.
- 50 wedi mynd ar brofiad gwaith wedi'i deilwra, gyda chyflogwyr yn cynnal ymweliadau ychwanegol ag ysgolion i ddisgyblion nad ydynt yn cael eu hystyried yn barod ar gyfer y gweithle.
- Mae 36 wedi symud ymlaen i gwrs lefel uwch amser llawn yn y coleg.
- Ers 2018 mae 155 wedi gwrthod ymgysylltu â'r prosiect.
- Mae 88 wedi cwblhau dyfarniadau i lefel 1 neu uwch yn y meysydd a ganlyn: Iechyd a Diogelwch yn y gweithle, Cymorth Cyntaf, Dringo, Gofal Plant, sgiliau Cyflogadwyedd, Meddwl Canlyniadol, Sgiliau Diogelwch Adeiladu, unedau Cymru Agored mewn ystod o feysydd pwnc e.e. ffyrdd o fyw iach.
- Mae cyrsiau heb eu hachredu yn cynnwys: - Tymhorau ar gyfer Twf, Profedigaeth a Cholled, FFRINDIAU (gwytnwch), Coginio, gweithgareddau awyr agored, Gwobr Amgylcheddol John Muir, Garddio.
- Mae 148 wedi cael ymyrraeth therapiwtig

O'r 164 o unigolion 16-24 oed sydd wedi cael cefnogaeth gan ADTRAC neu sy'n cael eu cefnogi ganddo ar hyn o bryd:

Mae 19 wedi symud i gyflogaeth

Mae 48 wedi cael hyfforddiant a / neu gymwysterau pellach

Mae 10 wedi symud ymlaen i gwrs addysg llawn amser yn y Coleg neu'r Brifysgol

Mae 12 wedi treulio amser yn gwirfoddoli (5) neu mewn profiad gwaith (7)

Mae 48 wedi bod yn mynd i'r Hyb Lles

Canlyniadau cadarnhaol sy'n eu symud yn agosach at gyflogadwyedd ac yn cael eu mesur yn ystod taith yr unigolyn ar ADTRAC...

- Cyflawnwydd rhan o gymhwyster gan ddau
- Cyflawnwyd hyfforddiant / cymwysterau heb eu hachredu gan chwech
- Cyflawnodd 25 fwy nag un cymhwyster
- Dangosodd 26 welliant yn eu lles meddyliol wrth iddynt adael, o'i gymharu â phan bu iddynt ddechrau
- Dangosodd 25 welliant yn eu sgiliau cyflogadwyedd wrth iddynt adael, o'i gymharu â phan bu iddynt ddechrau (*Work star*)

Gwrthododd 53 ymgysylltu (fodd bynnag, mae hwn yn gymysgedd o'r rhai a wrthododd ymgysylltu mewn gwirionedd, y rhai a godwyd gan Gymunedau'n Gyntaf Môn neu C4W gan eu bod yn byw mewn ardal Côt Post Cymunedau'n Gyntaf, a'r rhai a ddatgysylltodd ar ôl ymgysylltu i ddechrau heb sicrhau canlyniad).

Cronfa Dydd Dewi Sant - pwrpas y gronfa yw cefnogi pobl ifanc sydd mewn gofal awdurdod lleol neu sydd wedi bod yno i gael at gyfleoedd a fydd yn eu harwain tuag at fywydau annibynnol a llwyddiannus. Aiff hwn yn uniongyrchol i ofalu am bobl ifanc sydd â phrofiad o ofal a gellir defnyddio'r arian fel ffordd o hyrwyddo annibyniaeth, datblygiad a dilyniant. Mae'r arian wedi'i wario ar addysg; cyflogaeth; iechyd a lles; tai a chael cyngor a chefnogaeth barhaus. Yn lleol, mae llawer o'n pobl ifanc wedi defnyddio'r arian ar wersi gyrru ac ar ffioedd cyrsiau. Derbyniodd yr awdurdod lleol oddeutu £40,000 yn ychwanegol ar gyfer 2019-2020.

Pan Fydda i'n Barod – Mae 'Pan fydda i'n Barod' wedi hen ennill ei blwyf a chaiff ei argymhell yn gryf yn y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, gyda phump o bobl ifanc ar hyn o bryd yn aros gyda'u gofalcwyr maeth ar ôl iddynt droi'n 18 oed. Mae gan y cynllun 'Pan fydda i'n Barod' dri amcan craidd:

- Rhoi sefydlogrwydd a pharhad i bobl ifanc sy'n gadael gofal maeth wrth iddynt baratoi ar gyfer annibyniaeth.
- Gwella cyfleoedd bywyd ein plant 'sy'n Derbyn Gofal'.
- Sicrhau y gall plant 'sy'n Derbyn Gofal' a'r rhai sy'n Gadael Gofal arfer eu llais a chael rheolaeth dros y penderfyniadau sy'n cael effaith ar eu bywydau.

Nod yr amcanion hyn yw gwella cyfleoedd bywyd plant 'sy'n Derbyn Gofal' trwy gynyddu eu cyfleoedd i gael eu cynnwys yn gymdeithasol a rhoi'r sgiliau sy'n ofynnol ar gyfer annibyniaeth gan gynnwys rheoli tenantiaeth, rheoli arian a dod o hyd i addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant.

Nodau craidd y **Tîm Teuluoedd Gwydn** yw *Atal*, *Dychwelyd*, *Lleihau* ac *Adolygu*; Atal plant rhag 'derbyn gofal' pan fo'n ddiangen (ymyrraeth 'ar ffiniau gofal'), **Dychwelyd** plant adref yn ystod wyth wythnos gyntaf y gofal, a gweithio gyda theuluoedd a nodwyd i'w plant gael mynd yn ôl i'w gofal, **Lleihau** natur llety sy'n rhoi gofal / gofal sy'n ofynnol, (e.e. o ofal preswyl i ofal maeth i'r teulu i ddirymu), ac **Adolygu** achosion o ddychwelyd yn ddiogel blant sydd mewn gofal tymor hir yn ddiogel.

Mae'r Tîm, sydd wedi'i gydnabod am ei ddull arloesol ac ymchwil mewn ymarfer, wedi'i sefydlu ers mis Hydref 2017, a chyhoeddwyd adroddiad dwy flynedd gan Arweinydd yr Ymarfer ym mis Hydref 2019 yn tynnu sylw at y ffaith bod 57 o deuluoedd a 123 o blant wedi'u cefnogi yn ystod y cyfnod hwn.

Er mwyn gweithio tuag at y nodau craidd hyn, sef *Atal*, *Dychwelyd*, *Lleihau*, ac *Adolygu* a'u cyrraedd, mae'r Tîm, sef grŵp o weithwyr amlddisgyblaethol medrus iawn, yn ymyrryd â theuluoedd sy'n arddangos lefel uchel o angen sy'n peri i'w plant fod mewn perygl o gael eu Derbyn i Ofal, neu sydd wedi peri i'w plant fod mewn perygl o gael eu Derbyn i Ofal yn ddiweddar, neu sy'n atal eu plant rhag cael mynd yn ôl i'w gofal. Cyflawnir hyn trwy ganolbwyntio'n systematig a pharhaus a ledled y gweithlu ar ddarparu arfer wedi'i gyfoethogi gan dystiolaeth.

Tîm IMPACT - mae ein tîm, a ariennir gan brosiect y Gronfa Gofal Integredig, yn gweithio o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ac yn cefnogi Therapi Cyfathrebu Awtistiaeth Cynysgol (PACT) a Cherddoriaeth Ryngweithiol neu Therapi Rhyngweithio Cerddorol. Therapiau seiliedig ar dystiolaeth yw'r rhain, gyda'r ddau wedi'u cynllunio i wella "symptomau" craidd awtistiaeth trwy geisio adfer prosesau datblygu naturiol. Gweithia rhieni a therapyddion gyda'i gilydd fel partneriaid gan ddefnyddio adborth fideo i ddehongli

patrymau cyfathrebu, sy'n aml yn ddryslyd, a dod o hyd i ffyrdd o ymateb fydd yn helpu'r plentyn i ryngweithio a datblygu ffyrdd cliriach i gyfathrebu. Mae PACT yn gosod rhieni wrth galon gwaith helpu eu plentyn, gan anelu at eu hailsgilio gyda dealltwriaeth o'r hyn y mae eu plenty yn ei gyfathrebu, i'w grymuso ar sut i ymateb, a gwella eu morâl a'u hyder. Mae gweithio gyda rhieni, hefyd, yn fodd o wneud newidiadau buddiol wrth ryngweithio ym mywyd beunyddiol y plentyn, y cyd-destun y dysgir sgiliau cymdeithasol cynnar ynddo fel arfer.

Blaenoriaethau ar gyfer 2020/21:

- Cynyddu nifer y bobl hŷn sy'n derbyn Taliadau Uniongyrchol i hwyluso iddynt gomisiynu gwasanaethau eu hunain, rhywbeth sy'n hyrwyddo rhyngweithio cymdeithasol a lles.
- Hyrwyddo'r defnyddio a weir o dechnoleg gwybodaeth mewn Hybiau Cymunedol.
- Cynllunio Blaenoriaethau'r Gweithlu mewn Gwasanaethau Oedolion

SA 4 - Pa wahaniaeth wnaethom ni?
99.03% o Oedolion yn derbyn eu gwasanaeth yn eu dewis iaith
52 o Ofalwyr Maeth Ynys Môn
Beth mae ein pobl yn ei ddweud?
"Roedd ymateb y gwasanaethau cymdeithasol yr oeddech chi'n rhan ohono yn galonogol iawn, ac rydyn ni'n dau'n hapus gyda'r canlyniad. Nid wyf yn ffan mawr o fiwrocratiaeth, ond mae'r system asesu cartref a thaliadau uniongyrchol yn ffordd syml ac ymarferol o ymdrin â phroblem ymarferol. Dim ffurflenni hir, dim amseroedd aros hir; mae modd eu haddasu ac maent yn bragmatig. Rwy'n ddiolchgar i chi am ei gwneud mor hawdd i ni. Os nad oes angen yr help ar [defnyddiwr gwasanaeth] mwyach, byddwn yn rhoi gwybod i'r gwasanaethau cymdeithasol. Dyna nodwedd wych arall o'ch system; gall addasu i'n hanghenion cyfnewidiol a blaenoriaethau eraill. Er mwyn i bawb gael gwybod, mae ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi cwrdd â'n hanghenion yn berffaith ac rydym yn hapus iawn gyda'r canlyniad."
Fe wnaeth Gweithiwr Tîm o amgylch y Teulu wirioneddol fy helpu. Roedd hi'n gefnogol ac yn deall ac nid oedd yn fy marnu fel mam. Fe gododd fy hyder fel person.

“Rwy’n siŵr bod eich e-bost wedi helpu - rwy’n ddiolchgar iawn am bopeth rydych chi wedi’i wneud i ni. Mae hi (Defnyddiwr gwasanaeth) wedi cael gwyliau haf gwych gyda’r taliadau uniongyrchol ac wedi gwneud yr hyn yr oedd hi eisiau ei wneud!! Diolch am yr holl help!! ”

“Mae (defnyddiwr gwasanaeth) yn llawer mwy hyderus, di-flewyn-ar-dafod. Mae ganddo nodau i’w cyrraedd ac mae’n gyffrous yn eu cylch, diolch i weithiwr y Tîm o amgylch y Teulu”

Safon Ansawdd 5

Cefnogi pobl i ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthynas ddomestig, deuluol a phersonol iach

Oedolion

Nod **Prosiect y Gweithiwr Cymorth Dementia**, a ariennir trwy grant y Gronfa Gofal Integredig, yw darparu gwasanaethau cymorth Cymunedol i bobl hŷn ac oedolion iau sy'n arddangos problemau cymedrol i ddifrifol sy'n gysylltiedig â'r cof neu sydd â diagnosis o ddementia. Bydd y Gweithwyr Cymorth Dementia yn mabwysiadu dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn i wella gwaith adnabod unigolion a theuluoedd o fewn bröydd daearyddol dynodedig i roi cyngor a chefnogaeth amserol i lywio a chael mynediad at wasanaethau priodol. Bydd y Gweithwyr Cymorth Dementia yn gweithio'n agos gyda'r Cydlynnydd Asedau Lleol i nodi atebion yn y gymuned i wella canlyniadau lles yr unigolyn sy'n byw gyda dementia a'i ofalwr. Byddant yn cefnogi gwaith datblygu gweithgareddau cymunedol o fewn hybiau lleol ac yn cefnogi Cynghreiriau Dementia lleol i roi blaenoriaethau lleol ar waith.

Nod **Prosiect y Gronfa Gofal Cartref**, a ariennir trwy grant y Gronfa Gofal Integredig, yw darparu gwasanaethau cymorth cymunedol sydd wedi'u hanelu'n bennaf at gefnogi gofalcwyr unigolion sy'n byw gyda dementia ac sy'n arddangos nam gwybyddol cymedrol i ddifrifol. Ers i ni drawsnewid gwasanaethau gofal cartref yn Ynys Môn yn ddiweddar, mae'r arian hwn ar gael i bob darparwr gofal cartref, ym mhob un o'r tair bro gwasanaeth cymunedol dynodedig a chaiff ei reoli o fewn ein trefniadau comisiynu gwasanaeth.

Rôl Ymgynghorol Alzheimer - gyda chefnogaeth y Gymdeithas Alzheimer, drwy grant y Gronfa Gofal Integredig, mae'r gwasanaeth yn cynnig llwybr cymorth gyda chynghorwyr hyfforddedig fydd yn gyswllt dibynadwy, sicr â phopeth y gall Cymdeithas Alzheimer ei gynnig i rywun y mae dementia wedi cael effaith arno. Mae'r gwasanaeth yn cynnig Swyddog Ymgysylltu a Chyswllt rhan-amser i sefydlu cysylltiadau â meddygon teulu sy'n gweithio ledled Ynys Môn gyda'r nod o adeiladu ar y cysylltiadau a sefydlwyd eisoes gan y gwasanaeth Dementia RED. Mae gan y gwasanaeth bwyntiau gwybodaeth misol sy'n cael eu rhedeg gan wirfoddolwyr mewn rhai meddygfeydd ar draws yr ynys.

Bydd **Swyddog Cymorth Gofalwyr** amser llawn, a ariennir gan grant y Gronfa Gofal Integredig mewn partneriaeth â Gwasanaeth Cynnal Gofalwyr, ac sy'n gweithio o Ysbyty Gwynedd, yn cefnogi gofalwyr di-dâl cleifion ar wardiau clinigol. Mae ein swyddog yn ymweld â wardiau i adnabod gofalwyr a rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth pan fo angen. Y swydd fydd cefnogi gofalwyr yn ystod yr amser anodd. Dyma pryd bydd gofalwyr yn sylweddoli eu bod yn ofalwr neu'n sylweddoli y byddant yn ofalwr pan fydd eu hanwilyd yn dychwelyd adref. Nid yw mwyafrif y gofalwyr yn gwybod beth sydd ar gael iddynt, ac mae'r Swyddog yn achub ar y cyfle i esbonio proses gadael yr ysbyty, beth sydd i'w ddisgwyl pan fyddant yn mynd adref, eu tywys a rhoi pethau ar waith ac rydym yn cefnogi'r gofalwr yn emosiynol. Pan fydd y claf gartref, bydd y gofalwr wedyn yn derbyn cefnogaeth gan ein Swyddogion Cyswllt Gofalwyr a **Swyddogion Cynnal a Datblygu** yn y gymuned.

Hybiau Cymunedol. Mae'r gwasanaeth hwn yn darparu cyfleoedd yn y gymuned gan osgoi ymyrraeth statudol yn gyfan gwbl. Mae'r model Hyb Cymunedol ar yr ynys yn datblygu'n dda. Rydym wedi sefydlu Cynghair Hyb Cymunedol ac erbyn hyn mae gennym 10 hyb gweithredol ar draws yr ynys. Ar hyn o bryd, mae dros 1000 o bobl / wythnos yn mynd i'r gweithgareddau hyb. Bydd rhagor o waith, yn cynnwys gweithio gyda mwy o hybiau cymunedol a chynyddu'r dewis o gyfleoedd i bobl hŷn yn nalgylchoedd amrywiol y Tîm Adnoddau Cymunedol.

Plant a Theuluoedd

Mae Llywodraeth Cymru wedi neilltuo cyllid ledled Cymru i annog dulliau arloesol o ddarparu gwasanaethau i blant a theuluoedd ar draws ieuchyd a gofal cymdeithasol. Bydd y gwasanaeth yn rhoi cefnogaeth ymatebol a dwys sy'n ceisio meithrin gwytnwch teuluol gyda'r pwrpas o gadw teuluoedd gyda'i gilydd a dod â nhw ynghyd.

Mae partneriaeth Gogledd-orllewin Cymru yn cynnwys gwasanaethau cymdeithasol plant a theuluoedd Gwynedd ac Ynys Môn. At hyn, bydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn darparu tîm peripatetig o weithwyr proffesiynol, amlddisgyblaethol a phrofiadol, yn gweithio ar yr un safle, fydd yn cydweithio i gefnogi plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i barhau i fyw gartref yn hytrach na mynd i mewn i'r system ofal. Bydd hyn yn cynnwys asesiad dwys a chadarn a chefnogaeth therapiwtig uniongyrchol i nifer fach o blant a'u teuluoedd.

Bydd y tîm newydd yn gweithio ar yr un safle ar draws Gwynedd ac Ynys Môn ac yn gwneud gwaith gyda phlant a theuluoedd mewn ystod o leoliadau, gan gynnwys y tu allan i'r rhanbarth. Mae gwaith recriwtio yn digwydd ar hyn o bryd (dros dro tan fis Mawrth 2021 oherwydd Cyllid y Gronfa Gofal Integredig).

Blaenoriaethau ar gyfer 2020-21:

- Datblygu ystod o opsiynau seibiant hyblyg ar gyfer Gofalwyr unigolion sydd â Dementia
- Cefnogi gwaith darparu ystod o wasanaethau ataliol sy'n gysylltiedig ag ieuchyd, a hynny mewn hybiau Cymunedol.
- Llunio'r farchnad mewn perthynas â gofal Oedolion Hŷn.

SA5 - Pa wahaniaeth wnaethom ni?
98% o oedolion sy'n ofalwyr y cynigiwyd iddynt asesiad neu adolygiad o'u hanghenion trwy eu hawl eu hunain
Nifer y bobl sy'n derbyn gwasanaeth tylluanod y nos yn ystod y flwyddyn - cyfanswm o 346 (Galw Gofal 254, WAST 57, Cynlluniwyd 35)
Nifer y bobl sy'n derbyn gwasanaeth ailalluogi yn ystod y flwyddyn - 362
8.76% yn dychwelyd adref (Plentyn ar goll)
Derbyniwyd 246 o gyfeiriadau Tîm o amgylch y Teulu
Beth mae ein pobl yn ei ddweud?
"Rwy'n ddiolchgar iawn am eu holl gymorth (Gofal Cartref), eu hamynedd, caredigrwydd, pryder a'u ffordd gymwynasgar. Mae pawb bob amser wedi fy nhrin â pharch ac fy annog. Rwyf angen y gwmniaeth sy'n dod gyda'r gofal. Diolch."
"A allech roi gwybod i'ch tîm Gofal Cymdeithasol i Oedolion mai hwn yw'r ateb cliraf a gefais hyd yma a hefyd yr un sydd fwyaf cefnogol o ran grymuso personol a'r egwyddorion dewis a rheolaeth sy'n sail i Fyw'n Annibynnol. Byddwn yn eich annog i rannu'r arfer da hwn ar bob cyfle! "
"Rhoddodd Gweithiwr y Tîm o amgylch y Teulu fwy o hyder i mi, rhoi hwb iddi hi. Sylwodd ar fy mhroblemau personol a helpodd fi i gael cymorth. Helpodd y teulu i gyfathrebu gyda'i gilydd a dod ymlaen yn well. Mae hi wedi ein cynorthwyo'n aruthrol ac wedi ein helpu ni i gyd ymdopi'n well gydag offer dysgu newydd i ni i gyd weithio gyda nhw ac rydyn ni'n dysgu gweithio gyda'n gilydd. Mae'r Tîm o amgylch y Teulu wedi bod yn help hanfodol i ni i gyd fel teulu a hoffem ddiolch i chi i gyd. "
"Diolch yn ddiffuant i chi, (Gweithiwr Cymdeithasol) am eich caredigrwydd, eich dealltwriaeth a'ch empathi yr ydych wedi'i ddangos yn ystod yr amser y buoch yn gweithio gyda ni a sicrhau'r pecyn cymorth gorau i ni. Ni fyddwn byth yn eich anghofio. Rydych chi'n anhygoel. "
"Roedd y drafodaeth yn fuddiol iawn i [rhiant] a chynhaliwyd y cyfarfod mewn ffordd ddealladwy fel bod modd i [rhiant] gymryd rhan lawn."

Safon Ansawdd 6

Gweithio gyda phobl a'u cefnogi i gael lles economaidd gwell, bywyd cymdeithasol a byw mewn llety addas sy'n cwrdd â'u hanghenion.

Oedolion

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi parhau i gynllunio ar gyfer cyfleuster Gofal Ychwanegol newydd yn Ardal Seiriol, er bod sicrhau eiddo addas wedi parhau i fod yn her barhaus gan arwain at gynnydd araf. Mae'r cyngor yn parhau i fod yn ymrwymedig i'r prosiect ac yn parhau i edrych ar opsiynau.

Mae **Gwasanaeth Tylluanod y Nos** yn ei gwneud yn bosib i weithwyr Gofal Cymdeithasol gefnogi pobl yr aseswyd bod ganddynt anghenion gofal yn ystod y nos rhwng 10pm ac 8am, saith noson yr wythnos. Mae'r gwasanaeth yn cynnwys ymweliadau â chartref pobl i gael gofal wedi'i gynllunio neu i ymateb i sefyllfaoedd o argyfwng e.e. syrthio neu rwydweithiau gofalwyr anffurfiol yn torri. Mae Tylluanod y Nos yn ymateb i bobl sydd wedi syrthio ond heb eu hanafu ac mae hyn yn rhyddhau staff Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaeth Ambiwlans Cymru i ymdrin ag argyfyngau sy'n peryglu bywyd. Nod Tylluanod y Nos yw ymateb o fewn oddeutu 30 munud. Roedd y data cyfredol am y naw mis cyntaf yn nodi yr aethpwyd allan i 59 o alwadau oedd wedi'u cynllunio gyda 231 o alwadau brys eraill. Yn ogystal, ymatebodd gwasanaeth Tylluanod y Nos i 42 achos o syrthio nad oedd yn argyfwng, gan olygu nad oedd rhaid i'r gwasanaeth ambiwlans gael ei alw allan.

Prosiect Llaur y dref - gan ddefnyddio arian y Gronfa Gofal Integredig, mae'r tîm anabledd dysgu wedi gweithio mewn partneriaeth ag adran Dai'r Cyngor a'r darparwr mewnol, Gofal Môn, i ddatblygu dwy uned dai lle gall unigolion ag anableddau dysgu gael asesiad cynhwysfawr o'u galluoedd a chefnogaeth briodol i ddatblygu sgiliau ar gyfer byw'n annibynnol. Hyd yma, mae dau berson wedi elwa ar y gwasanaeth hwn ac ar hyn o bryd cânt eu cefnogi i ganfod llety addas i symud ymlaen iddo. Datblygwyd y prosiect hwn i sicrhau bod pobl yn derbyn y gefnogaeth gywir yn unol â'u hanghenion unigol a bod ganddynt y sgiliau angenrheidiol iddynt allu byw'n llwyddiannus yn y gymuned.

Y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd

Er mwyn hyrwyddo dadsefydliadoli a lleihau gorwariant sylweddol a chaniatáu i'r plant a'r bobl ifanc sy'n dod o Ynys Môn barhau i dderbyn gofal ar yr Ynys, mae angen ystod o ddarpariaeth gofal amgen. Ar hyn o bryd, mae nifer o blant sy'n byw "y tu allan i'r Sir" yn annhebygol o gael eu hailintegreiddio neu eu lleoli gyda theulu, ffrindiau, teuluoedd maeth neu fabwysiadol yn y dyfodol rhagweladwy. Er mwyn sicrhau nad yw'r plant hyn yn cael eu 'gadael ar ôl', ac i wneud arbedion sylweddol, mae angen datblygu gwasanaethau gofal preswyl amgen.

Mae **Cartrefi Clyd Môn** yn golygu dim mwy na dau o blant yn byw gyda'i gilydd mewn amgylchedd 'cartrefol' ac yn gweithredu mewn ffordd debyg i blant gartref h.y. mynd allan i'r ysgol, byw yn y gymuned, cael cymdogion a ffrindiau ac ati. Bydd y tai wedi'u gwasgaru ledled y gymuned fel bod modd i'r plant preswyl ymdoddi'n haws i'r gymuned.

Bydd tîm bach o weithwyr gofal preswyl yn staffio pob cartref, gan sicrhau parhad gofal i'r plant preswyl. Ar hyn o bryd, mae dau eiddo Cartrefi Clyd yn cael eu cofrestru gan Arolygiaeth Gofal Cymru a'r bwriad yw cael agor y ddau ohonynt erbyn y 1^{af} o Ebrill 2020, wedi'u hariannu gyda chymorth grant refeniw'r Gronfa Gofal Integredig.

Mae'r prosiect Helpu Allan – **Cynnal Gofalwyr** yn rhoi cefnogaeth ataliol i oedi / osgoi achosion lle mae anghenion plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn gwaethygu yn y dyfodol a lleihau'r angen am wasanaethau statudol yn y dyfodol. Gyda chyllid o grant Gronfa Gofal Integredig, ei nodau yw:

- Gwella iechyd emosiynol, lles meddyliol a gwytnwch plant a theuluoedd.
- Hyrwyddo ffyrdd iachach o fyw a lleihau anghydraddoldebau iechyd.
- Cefnogi pobl ifanc sydd ag anghenion gofal a chymorth wrth drosglwyddo i wasanaethau oedolion.

Bydd gan y prosiect system 'talebau' fydd yn cefnogi pobl i ddefnyddio cyfnodau o wyliau byr am y gorau trwy ddarparu ystod o gyfleoedd am gyfnod cyfyngedig. Mae hyn yn cynnwys:

- Grantiau ar gyfer gofalwyr / teuluoedd. Hyd at £400 tuag at gost gweithgareddau chwaraeon a hamdden fydd yn rhoi seibiant i bawb ac yn datblygu sgiliau a phrofiadau. Gall hyn gynnwys gwyliau, aelodaeth clwb, cefnogaeth a thrafnidiaeth i fynd i weithgareddau cymdeithasol.
- Cefnogaeth ychwanegol i deuluoedd eu cyflwyno a chymryd rhan mewn gweithgareddau newydd a mynd i grwpiau cymdeithasol arbenigol neu integredig fel Cylch Teulu, Creu Gwên ac ati.
- Gwyliau Gyda'n Gilydd. Hyd at £150 tuag at gost diwrnod allan, teithiau wedi'u cynllunio, gwyliau dros nos i'r teulu.

Yn dilyn lansio'r Cynnig Craidd, mae gwaith recriwtio Gofalwyr Maeth wedi cynyddu. Rydym wedi gweld ffigurau'n mwy na dyblu o ran Gofalwyr Maeth yn cael eu cymeradwyo. Yn yr un cyfnod amser yn ystod 2018 a 2019 (y ddau chwarter cyntaf) mae nifer Aelwydydd Gofalwyr Maeth a gymeradwywyd yn y Panel Maethu a'r Panel Sefydlogrwydd wedi codi o dri yn 2018 i wyth yn 2019 (Adroddiad y Panel Rhiantu Corfforaethol, Rhagfyr 2019). Rydym yn rhagweld y bydd nifer yr asesiadau'n cynyddu eto yn yr un cyfnod amser yn 2020

Astudiaeth Achos:

Cafodd Pythefnos Gofal Maeth (13-26 Mai 2019) ei ddathlu a'i hyrwyddo gan Staff, gofalwyr maeth a ffrindiau trwy gerdded 130 milltir o amgylch Llwybr Arfordir Ynys Môn. Wrth fwynhau'r arfordir hardd, llwyddodd y tîm, hefyd, i godi cyfanswm o £1,478.34 (oedd yn cynnwys y gystadleuaeth *Bake Off* a raffl) i Gymdeithas Gofalwyr Maeth Ynys Môn wrth hefyd hyrwyddo cyfleoedd maethu.

Yn ystod 2019, mae Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a Gwasanaethau Tai wedi gweithio gyda'i gilydd i sefydlu **Fflat hyfforddi** i gefnogi pobl ifanc 16-19 oed sydd / a fydd yn gadael gofal i weld a allant **fyw'n annibynnol**. Bydd y person ifanc yn byw ar ei ben ei hun yn y fflat am hyd at 28 diwrnod. Caiff gefnogaeth gyda meithrin sgiliau a gwella hyder i allu byw'n annibynnol yn y dyfodol.

Caiff lleoliad maeth / lleoliad preswyl presennol y person ifanc ei gadw ar agor yn ystod y cyfnod. Byddai'r cyfnod asesu cyffredinol am hyd at 28 diwrnod. Yn agos at ddiwedd y cyfnod penodol, bydd yr Ymgynghorydd Personol, Gweithiwr Cymdeithasol, Gweithiwr Cymorth ac unrhyw weithwyr proffesiynol eraill sydd wedi rhoi cymorth ychwanegol yn cynnal asesiad.

Gwasanaethau Tai

Grant Cefnogi Pobl / Cymorth Tai

Mae Grant y Rhaglen Cefnogi Pobl, oedd wedi bod yn rhan o'r agenda ataliol ers ei sefydlu yn 2003, bellach yn rhan o'r Grant Cymorth Tai. Nid yw rhaniad Môn o'r Grant Cymorth Tai wedi newid ac mae wedi parhau ar £2,643,866 y flwyddyn y pedair blynedd ariannol ddiwethaf. Rhaglen grant ymyrraeth gynnar bwysig yw'r Grant Cymorth Tai, sy'n atal pobl rhag dod yn ddigartref. Mae'n sefydlogi eu sefyllfa dai, a gall helpu pobl a allai fod yn ddigartref i ddod o hyd i lety a'i gynnal. Mae'n cefnogi pobl fregus i roi sylw i'r problemau, sydd weithiau'n niferus, megis dyled, cyflogaeth, rheoli tenantiaeth, camddefnyddio sylweddau, trais yn erbyn merched, camdriniaeth ddomestig a thrais rhywiol, a phroblemau iechyd meddwl. Mae'n helpu rhai o bobl fwyaf bregus Cymru i fyw'n annibynnol yn eu cartref eu hunain, boed yn berchennog y tŷ, yn rhentu'n breifat neu drwy dai cymdeithasol neu mewn prosiectau tai â chymorth dynodedig.

Yn ystod 2019/20, derbyniwyd y niferoedd a ganlyn o gyfeiriadau trwy Bwynt Mynediad Sengl Cefnogi Pobl.

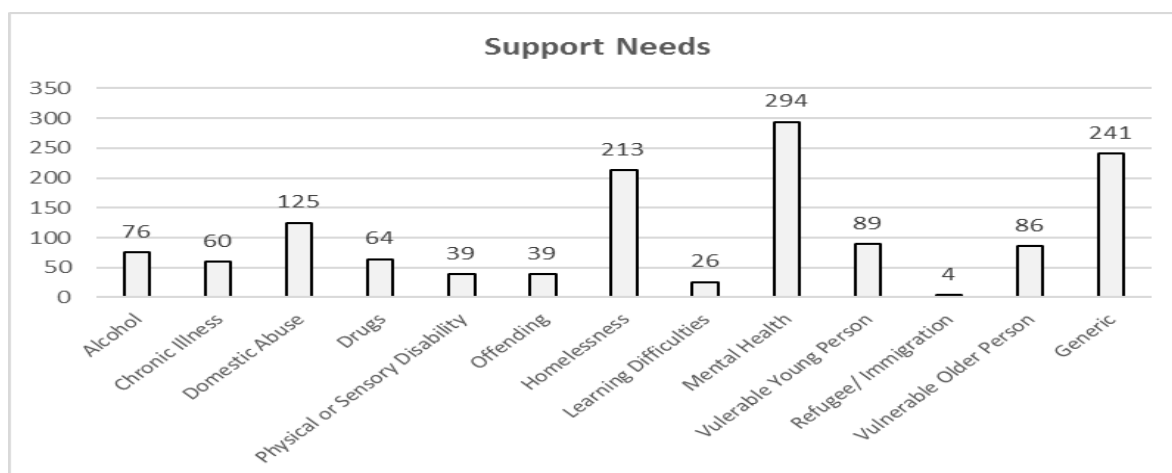
Chwarter 1 Ebrill – Mehefin 2019 213

Chwarter 2 Gorffennaf - Medi 2019 205

Chwarter 3 Hydref-Rhagfyr 2019 230

Cyfanswm 648

Tynna'r graff isod sylw at anghenion cymorth defnyddwyr gwasanaeth sy'n arddangos anghenion cymorth tai. Cofnodwyd cyfanswm o 1356 o anghenion o 648 o gyfeiriadau ar gyfer tri o chwarteri adrodd llawn. Felly, mae'n amlwg bod gan fwyafrif y bobl sydd ar fin dod i mewn am gymorth a / neu bobl sydd ag anghenion yn seiliedig ar lety, anghenion lluosog, fel y dangosir isod:

Mae'r galw am gefnogaeth a llety wedi cynyddu o ganlyniad i faterion economaidd-gymdeithasol, ar adeg pan mae elfen ariannu Cefnogi Pobl y Grant Cymorth Tai yn profi'r cyfnod mwyaf ansicr ac ansefydlog ers ei sefydlu yn 2003. Gallai'r tebygolrwydd o ostyngiadau sylweddol ar draws llawer o awdurdodau yng Nghymru, o ganlyniad uniongyrchol i'r fformiwla aildosbarthu arfaethedig a diwygiedig, gael effaith sylweddol iawn ar ein gallu ariannol i gynnal y ddarpariaeth gyfredol, ar adeg lle mae'n ymddangos bod y galw'n fwy na'r cyflenwad. Mae effaith gostyngiadau o'r fath ar ddarpariaeth statudol yn debygol o roi rhagor o bwysau ar wasanaethau statudol fel y Gwasanaethau Cymdeithasol, Iechyd a'r System Cyfiawnder Troseddol, ac ni ddylid synied yn rhy isel am y gwasanaethau hyn na'u hanwybyddu.

Blaenoriaethau 2020-21:

- ☐ Gwerthuso opsiynau am lety gofal Ychwanegol yng ngogledd yr Ynys
- Cartrefi Clyd – agor un eiddo arall yn ystod 20/21
- ☐ Cynyddu nifer y Gofalwyr Maeth

SA6 - Pa wahaniaeth wnaethom ni?
Llwyddodd 99.03% o oedolion i drafod eu problemau yn ystod eu hasesiad / hailasesiad yn eu dewis iaith
Roedd 44% o'r rhai oedd yn Gadael Gofal mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth ddwy flynedd ar ôl gadael gofal
Beth mae ein pobl yn ei ddweud?
"Bob amser yn gymwynasgar, tîm (Gofal Cartref) yn dosturiol yn eu gwaith i sicrhau bod fy rhieni yn ddiogel"
"Gwerthfawrogi'r holl garedigrwydd ac arbenigedd a dderbyniwyd gennych. Roedd [defnyddiwr gwasanaeth] wir yn gwerthfawrogi'r amser a gymerwyd i egluro a thrafod ei hanghenion, a gwnaethoch hi'n bosibl iddi barhau yn ein cartref tan y diwedd un. Diolch."
"Fe wnaethoch chi nid yn unig ofalu am [defnyddiwr gwasanaeth] gyda chymaint o dynwch, gofal a chariad, fe ddaethoch o hyd i'r amser i'w theulu a dangos empathi tuag atynt. Roeddem i gyd yn colli'ch caredigrwydd a'ch gofal. Mae'n deyrnged wych i chi i gyd fod eich holl breswylwyr yn hapus, yn derbyn gofal da ac yn fodlon a hawdd gweld pam."

Sut ydym yn Gwneud yr Hyn a Wnawn

A) Ein Gweithlu a sut ydym yn Cefnogi eu Rolau Proffesiynol

“Mewn perthynas â'r Ddeddf, strategaeth gweithlu sy'n cefnogi dealltwriaeth a'r gallu i weithredu'r newidiadau, rolau newydd (e.e. mewn partneriaethau ffurfiol ac ar gyfer gwasanaethau CSYM), gofynion dysgu a datblygu”.

Mae Uned Datblygu'r Gweithlu yn parhau i weinyddu grant Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru (SCWWDP) i roi cyfleoedd hyfforddi a datblygu i'r Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Bartneriaeth Gofal Cymdeithasol ehangach yn Ynys Môn. Rhoddir ystyriaeth i flaenoriaethau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol wrth gynllunio cyfleoedd datblygu i'r gweithlu ac achubir ar bob cyfle i weithio mewn partneriaeth â'n Hawdurdodau Lleol cyfagos, y GIG ac Asiantaethau eraill er mwyn cyflawni'r cynllun.

Nodir isod y meysydd blaenoriaeth allweddol a gefnogir:

- ☐ Parhau i weithredu'r Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) gan gynnwys:
 - Cefnogi'r gweithlu gofal cartref i baratoi ar gyfer cofrestru a chefnogi gwybodaeth / Rolau unigolion cyfrifol.
- ☐ cefnogi gwaith hyfforddi, datblygu a chymhwyso rheolwyr gofal cymdeithasol: gan gynnwys y Rhaglen Datblygu Rheolwyr Canol; Rhaglen Datblygu Rheolwyr Tîm; a'r rhai sydd angen cofrestru fel rheolwyr
- ☐ cefnogi datblygiad parhaus dulliau o ymarfer gofal a chymorth sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
- ☐ cefnogaeth ar gyfer hyfforddiant cymhwyso gwaith cymdeithasol a hyfforddiant ôl-gymhwyso yng Nghymru
- ☐ cefnogi gweithwyr gofal cymdeithasol rheng flaen i ddatblygu eu sgiliau yn gyffredinol mewn perthynas â gofal cymdeithasol, a chefnogi cyflwyno'r fframwaith sefydlu diwygiedig
- ☐ galluogi'r gweithlu i fodloni gofynion rheoliadol ar gyfer cymhwyso a / neu gofrestru gan ddefnyddio canllawiau sydd ar gael yn y Fframwaith Cymwysterau
- ☐ darparu dysgu a datblygu fel bod modd i'r gweithlu weithio'n effeithiol ochr yn ochr â gofalwyr a chyflawni dyheadau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) i ofalwyr, gan gynnwys codi ymwybyddiaeth o ofalwyr ac arfer da mewn asesiadau anghenion gofalwyr. Mae Gofal Cymdeithasol Cymru'n darparu'r adnoddau cenedlaethol a ganlyn i gefnogi'r amcanion hyn:
 - modiwl e-ddysgu ymwybyddiaeth gofalwyr
 - pecyn cymorth i ymarferwyr sy'n cynnal asesiad o anghenion gofalwyr

Er mwyn cwrdd â gofynion y grant SCDWPP, enghreifftiau o'r math o gynlluniau a drefnwyd yn unol â'r amcan o gefnogi'r gweithlu oedd; Ymyrraeth AIM 3 / AIM Dan 12 / AIM - oherwydd diweddariadau i'r modelau a'r arweiniad; Cofnodi ac Adrodd, Defodau'r Llys a Darparu'r Dystiolaeth Orau, sesiynau ymwybyddiaeth fel OCD / Celcio, Hunanladdiad a hyfforddiant mwy penodol fel Cefnogi Cleientiaid ag Anhwylderau Personoliaeth a Chymorth Cyntaf Iechyd Meddwl. Datblygwyd a threfnwyd rhaglen lawn ar gyfer Gofalwyr Maeth, yn unol â'r anghenion hyfforddi a nodwyd.

Yn ogystal, hyrwyddwyd a threfnwyd nifer o sesiynau Rhanbarthol a Lleol gan yr Uned Datblygu'r Gweithlu er mwyn rhoi gwybodaeth gyfoes i sicrhau y caiff Rheolwyr wybod am ofynion y Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol ac, yn sgil hyn, bod y Staff hefyd yn cael cefnogaeth i sicrhau eu bod yn gallu cwrdd â'r gofynion.

Yn ogystal, nodwyd nifer o feysydd datblygu â blaenoriaeth a'u cynnwys yn y cynllun datblygu i hyrwyddo a chefnogi cofrestriad y gweithlu gofal cartref. Nodir enghreifftiau o'r rhain isod:

- Wedi cefnogi rheolwyr y gweithlu i baratoi i gofrestru eu gweithlu gyda Gofal Cymdeithasol Cymru trwy ddarparu Gweithdai Cofrestru a chymorth un i un gan y tîm datblygu. O ganlyniad i'r cymorth hwn, cofrestrodd 80% o'r gweithlu cartref gyda Gofal cymdeithasol Cymru erbyn Rhagfyr 2019.
- Gweithiodd Canolfan Anterth mewn partneriaeth â Choleg Menai, gan gynnig y Fframwaith Sefydlu Gofal Cymdeithasol, gan ei gwneud yn bosib i 20 dysgwr ennill y Cymhwyster gofynnol i gofrestru fel gweithiwr Gofal Cymdeithasol.
- Bu i ni gynnal pedwar gweithdy Egwyddorion a Gwerthoedd y Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan (Uned 1) lle daeth 80 o ddysgwyr i sesiynau cefnogi. Cwblhaodd 60 o'r dysgwyr yr uned ar-lein, Egwyddorion a Gwerthoedd a'i gwnaeth yn bosib iddynt gofrestru gyda Gofal Cymdeithasol Cymru ac maent bellach yn parhau i gwblhau'r Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan.
- Bu i ni barhau i gefnogi gweithwyr Gofal Cymdeithasol rheng flaen iddynt ddatblygu eu sgiliau cyffredinol mewn perthynas â gofal cymdeithasol a chefnogi gwaith cyflwyno'r Fframwaith Sefydlu diwygiedig trwy drefnu gweithdai Sefydlu. Cynigiai'r rhain sesiynau gwybodaeth sylfaenol i gefnogi dysgu a datblygu a gwaith cwblhau'r Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan o fewn yr arweiniad chwe mis.
- Cefnogodd ein cynllun hyfforddi feysydd datblygu â blaenoriaeth, gan gynnwys meysydd arbenigol hyfforddiant i gefnogi gwaith cofrestru staff gofal cartref a chwrdd â gofynion rheoleiddio am gymwysterau.

Teitl y Cwrs	Cwrs	Niferoedd oedd yno
Dementia	Sesiwn codi ymwybyddiaeth i staff ar draws y sector gofal, gwirfoddolwyr a theuluoedd	80
Trefnwyd yr holl hyfforddiant yn unol â'r Cynllun Gweithredu Dementia a Fframwaith Gwaith Da yn ogystal â chwrdd â gofynion Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan / Cymwysterau Craidd	Colli synhwyrâu	40
	Diwedd Oes/Gofal Lliniarol / Chwe Cham Diwedd Oes	45
	Dementia ac Anabledd Dysgu	25
	Cyfathrebu a gofal person-ganolog wrth ymdrin ag ymddygiad y gellir ei weld yn un heriol	25
Cynllunio sy'n Canolbwyntio ar Ganlyniadau	Cyflwyniad i'r hyn yw canlyniadau a sut mae hyn yn trosi o bapur i ymarfer yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Deall y dull a ddefnyddir gyda chanlyniadau a sut caiff canlyniadau eu rhoi mewn cynlluniau ac arferion gofal a chymorth.	75
Cwrs sefydlu	Cefnogi gweithredu Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan - Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol Gofal Cymdeithasol Cymru	80
Cymwysterau Gofal	Oedolion L2	120
	Oedolion /Plant a Phobl ifanc L3	4
	Gwobr Ymarferwyr Uwch L5	4
Gweithlu Rheoledig	Sesiynau codi ymwybyddiaeth o sut i gofrestru gofalwyr cartref erbyn 2020 ac wedi hynny. Gweithdai cofrestru Gofal Cartref yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) a rheoleiddio'r gweithlu o fewn yr arweiniad a roddwyd o ran amser.	80

Bu i ni barhau gyda'n Partneriaeth â Phrifysgol Bangor a dau Awdurdod Lleol arall i gefnogi myfyrwyr gwaith cymdeithasol. Rhoddodd yr Awdurdod gyfleoedd hyfforddeiaeth, astudio am gymwysterau MA / BA trwy Brifysgol Bangor neu drwy Brifysgol Agored Cymru gyda'r nod o sicrhau bod pob myfyriwr yn cael gwaith yn yr Awdurdod.

Buom yn gweithio ochr yn ochr â Phrifysgol Bangor ac Awdurdodau eraill ledled Gogledd Cymru i ddatblygu Rhaglen Addysgwyr Ymarfer Gogledd Cymru. Yn ystod y cyfnod hwn, roedd gennym bum gweithiwr cymdeithasol cymwys a phrofiadol yn gweithio i gael y Dyfarniad.

Penodwyd gweithwyr cymdeithasol newydd gymhwyso yn llwyddiannus. Roedd y tri yn fyfyrwyr o Brifysgol Bangor - cefnogwyd un ohonynt trwy ein cynllun hyfforddeion.

Bu i ni barhau i gefnogi ymarferwyr newydd gymhwyso trwy eu Tair Blynedd Gyntaf yn Ymarfer, sy'n cynnwys y Rhaglen Gyfuno, Porth Agored, gydag un aelod o staff yn cwblhau'r rhaglen hon yn llwyddiannus yn ystod 2019-20.

Mae rhagor o wybodaeth am gyflawniadau gwaith cymdeithasol ôl-gymhwyso i'w gweld isod: -

Rhaglen	Nifer a Gyflawnwyd yn 2019-20
Dyfarniad Dysgu Ymarfer	1
Rhaglen Datblygu Rheolwyr Tîm	2

Yn ogystal â'r uchod, bu i ni barhau i gefnogi ein staff nad oedd ganddynt gymwysterau i gymryd modiwlau a rhaglenni fel lefel 4 trwy Brifysgol Agored Cymru.

SGILIAU GYDA'R GYMRAEG

Mae'r Awdurdod yn hynod gefnogol o staff sy'n defnyddio'r cyfleoedd a roddir iddynt i ddatblygu eu sgiliau iaith ac sy'n cefnogi'r agenda, "Mwy na Geiriau". Caiff staff eu hannog i fynd ar ystod o gyrsiau/sesiynau hyfforddi i roi sylw i'w hanghenion unigol /codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd sgiliau dwyieithrwydd. Gweler y tabl isod am fanylion:

Cwrs	Nifer staff y Gwasanaethau Cymdeithasol oedd yno
Cymraeg i ddysgwyr (Sesiynau wythnosol)	4
Nant Gwrtheyrn	4

HYFFORDDIANT DIOGELU

Rhoddwyd mwy o bwyslais ar sicrhau bod staff ar draws yr holl wasanaethau'n cael hyfforddiant Diogelu perthnasol. Mae rhaglen gynlluniedig o gyrsiau Diogelu Sylfaenol a Chyffredinol wedi'u cynnwys yn y cynllun Datblygu Blynyddol sydd ar gael i'r holl staff gofal (Awdurdod Lleol / Sector Preifat / Gwirfoddol). Yn ogystal, trefnir cyrsiau penodol i sicrhau bod y gweithlu'n cael rhagor o sgiliau mewn meysydd arbenigol, gweler y manylion isod:

Maes Pwnc Diogelu	Niferoedd oedd yno
Diogelu i Weithwyr Proffesiynol	23
Diogelu Cyffredinol (Diwrnod llawn)	99
Diogelu Sylfaenol (hanner diwrnod)	8
Beth? Pwy? Sut? Cofnodi a Rhoi gwybod am Hyfforddiant	48
Hyfforddiant Archwilio ar y Cyd	6

Mae'r rhan fwyaf o staff yn y Gwasanaethau Oedolion a Phlant wedi cael hyfforddiant ar y Gweithdrefnau Diogelu newydd.

E-Ddysgu

Yn ystod 2019/2020 gwnaed gwaith pellach i ddatblygu darpariaeth E-Ddysgu fel dull cyfunol o Ddysgu. Cyflwynwyd platfform y Gronfa Ddysgu ym mis Hydref 2019 ac mae'r dull hwn o ddysgu yn cynnal amrywiaeth o raglenni; yn eu plith - hyrwyddo a chefnogi lles staff. Caiff staff eu hannog i gymryd rhan fel rhan o'u Datblygiad Personol a Phroffesiynol eu hunain. Mae ar gael trwy'r holl ddyfeisiau digidol.

Rhydd y tabl isod drosolwg o rai o'r modiwlau y mae staff Gofal Cymdeithasol yn eu cymryd:

Modiwl	Nifer sydd wedi'u cwblhau
Trais yn erbyn Merched, camdriniaeth ddomestig a thrais rhywiol	413
Caethwasiaeth Fodern	230
GDPR	216
Ymwybyddiaeth seibr	182
Atal	157

Wrth allu defnyddio'r modiwlau E-ddysgu, mae'r Awdurdod wedi gallu cryfhau sgiliau a gwybodaeth y gweithlu Taliadau Uniongyrchol (Y Prosiect 'Eich Bywyd yn eich Dwylo'). Bu'n fodd i'r grŵp hwn gofrestru ar fodiwlau E-ddysgu, datblygu gwell dealltwriaeth o'r polisïau a'r gweithdrefnau sy'n dylanwadu ar eu gwaith; a, thrwy hyn, ei gwneud yn bosib iddynt rymuso'r unigolion y maent yn eu cefnogi i ffynnu wrth wneud dewisiadau ac i reoli eu bywydau.

B) Ein Hadnoddau Ariannol a Sut ydym yn Cynllunio ar gyfer y Dyfodol

Mae cynllunio ariannol yn parhau i fod yn her ddifrifol i'r Cyngor dan bwysau ariannol parhaus ac estynedig, er bod y setliad gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2020-21 yn well na'r hyn oedd wedi'i ddisgwyl i ddechrau, gyda Chyllid Allanol gyda'i gilydd yn £101m am y flwyddyn. Roedd y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn yn dangos gorwariant o £1,293k i'r Gwasanaethau Cymdeithasol am 2019/20.

Gorwariodd y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd £155k. Mae'r gostyngiad sylweddol yn y gorwariant o'i gymharu â 2018-19 yn ganlyniad uniongyrchol i'r £1.39m ychwanegol a ychwanegwyd at gyllideb 2019-20 i gydnabod y pwysau ariannol o fewn y gwasanaeth Plant sy'n Derbyn Gofal. Mae'r gwasanaeth wedi gweithio'n ddiflino i gynnal lefel y Plant sy'n Derbyn Gofal. Fodd bynnag, ar 31-03-2020, roedd gennym 161 o Blant sy'n Derbyn Gofal dan ein gofal, o'i gymharu â 149 ar 31-03-2019. Er gwaethaf ymdrechion gorau'r gwasanaeth, dengys hyn bod y galw wedi cynyddu gan 12 o blant dros gyfnod o 12 mis. Rydym yn disgwyl agor y trydydd Cartref i grwpiau Bychain ar unwaith, fydd yn arwain at ostyngiad mewn costau mewn Lleoliadau y Tu Allan i'r Sir a Lleoliadau nad ydynt yn rhai safonol.

Gorwariodd Gwasanaethau Oedolion £1,138k yn 2019/20, yn bennaf oherwydd (i) pwysau ffioedd a achosir gan godiadau mewn Cyflog Byw Cenedlaethol, (ii) cynnydd yn y galw am Wasanaethau a (iii) Tanariannu hanesyddol. Rydym wedi neilltuo cyllideb ychwanegol o £980k i'r Gwasanaethau Oedolion yn 2020-21 er mwyn rhoi sylw i'r mater o danariannu, gyda'r nod o gydbwyso'r gyllideb yn 2020-21. Mae grant y Gweithlu Gofal Cymdeithasol a Phwysau Cynaliadwyedd gan Lywodraeth Cymru, hefyd, wedi cynyddu o £670k yn 2019-20 i £894k yn 2020-21.

Er gwaethaf mwy o gyllid gan Lywodraeth Cymru yn 2020-21, mae'r ddau Wasanaeth yn cydnabod nad yw'r mesurau llymder drosodd ac maent yn parhau i drawsnewid gwasanaethau a rheoli'r galw.

Mae gan y Cyngor brosesau gosod cyllideb a chynllunio ariannol effeithiol sydd wedi'u rheoli'n dda, ac mae aelodau etholedig yn chwarae rhan lawn yn y rhaglen gylchol o gynllunio, a chraffu gwaith pennu a monitro cyllidebau.

Mae amcangyfrif newidiadau i'r dyfodol yn heriol, oherwydd nad oes gwybodaeth gywir am setliadau'r dyfodol i lywodraeth leol ond rhagwelodd ein Cynllun Ariannol Tymor Canolig, i ddechrau, y gallai fod gofyn gwneud hyd at £6.72m o doriadau ychwanegol dros y tair blynedd nesaf o 2020/21 i 2022/23. Er bod y setliad yn well na'r disgwyl yn 2020-21, bydd y rhagolygon economaidd presennol yn edrych ychydig yn wahanol mewn blynyddoedd i ddod yn dilyn Covid19.

Amlinella'r tabl isod gyfrifon ariannol ein Gwasanaethau Cymdeithasol am 2019/20:

	Cyllideb £	Gwirioneddol £	Gwahaniaeth £
GWASANAETHAU PLANT a THEULUOEDD	10,268,480	10,423,621	155,141
GWASANAETHAU OEDOLION			
POBL HŶN	7,495,890	8,606,214	1,110,324
ANABLEDDAU CORFFOROL	1,924,900	2,030,856	105,956
ANABLEDDAU DYSGU	6,324,050	6,987,173	663,123
IECHYD MEDDWL	1,979,370	2,240,336	260,966
GWASANAETHAU CYMORTH	1,272,450	1,144,045	(128,405)
UNED DDARPARU (GOFAL MÔN/ GWASANAETHAU ERAILL)	6,027,430	5,153,302	(874,128)
CYFANSWM	35,292,570	36,585,547	1,292,977

C) Gweithio mewn Partneriaeth, ein Harweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu a'n Hatebolrwydd

Mae llywodraethu gwleidyddol o fewn y Cyngor wedi parhau i fod yn gadarn. Mae hyn wedi caniatáu cefnogaeth glir a chyson i'r Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd a gwaith craffu mesuredig ar gynnydd.

Y **Pwyllgor Gwaith** yw'r corff sy'n gwneud penderfyniadau allweddol ac mae'n cynnwys yr Arweinydd ac wyth Deiliad Portffolio. Mae'r Arweinydd yn parhau i fod yn Ddeiliad Portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol ac mae wedi parhau i oruchwylio ein gwelliannau yn wleidyddol. Gwelir yr effeithiolrwydd cynyddol hwn wrth wneud penderfyniadau anodd fel *Rhaglen Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn* (er enghraifft adeiladu Tai Gofal Ychwanegol yn Llangefni, sydd wedi'i gwblhau ac sydd bellach â rhestr aros). Mae gwaith edrych am ragor o ddarpariaeth Gofal Ychwanegol yn parhau ac mae neilltuo adnoddau ychwanegol i'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd i gynorthwyo i reoli'r galw wedi peri i arferion gwaith sefydlog wreiddio.

Gweithio mewn Partneriaeth

Mae'r Panel Aelodau Etholedig a sefydlwyd ar ôl etholiadau Mai 2017 i graffu, herio a chefnogi'r Cynllun Datblygu Gwasanaeth ar gyfer Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, yn parhau â'i waith ac wedi gweld gwelliannau. Mae'r agenda bellach wedi troi'n Banel Gwasanaethau Cymdeithasol ac mae'n goruchwylio agenda gofal cymdeithasol Plant ac Oedolion. Daw aelodaeth y panel o bob rhan o'r grwpiau gwleidyddol, ac mae'n parhau i roi'r cyfle i'r Aelodau wella eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o'r gwaith a wneir gan yr adran, gan arwain at graffu gwell.

Mae Gwasanaethau Cymdeithasol Ynys Môn wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth yn lleol, isranbarthol, rhanbarthol a chenedlaethol. Cydnabuwyd hyn fel cryfder mewn adroddiadau arolygu allanol yn y gorffennol ac mae'n parhau i fod yn faes i ni adeiladu arno. Mae'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd ac Oedolion yn parhau i chwarae rhan weithredol yn agendâu Cymru Gyfan a Gogledd Cymru i wella'r modd y darperir gwasanaethau cymdeithasol trwy ddull cydweithredol.

Mae trefniadau llywodraethu'n parhau i fod ar waith trwy Gwmni Cydweithredol Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol Gogledd Cymru a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r Cwmni Cydweithredol wedi sefydlu rhaglen gynhwysfawr o welliannau trwy gydweithredu, sy'n canolbwyntio ar y gofynion dan Ran 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Gellir gweld rhagor o dystiolaeth o ethos y bartneriaeth hon trwy gydweithrediad Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr trwy'r Bwrdd Cyflenwi Integredig. Pwrpas y Bwrdd Cyflenwi yw sicrhau y caiff anghenion iechyd a gofal pobl Ynys Môn eu gwasanaethu'n well trwy integreiddio gwasanaethau iechyd a'r awdurdodau lleol yn well. Model Môn yw cangen weithredol y Bwrdd Cyflenwi, gyda chyfrifoldeb am gyflawni'r Rhaglen Waith fanwl.

Rydym yn parhau i weithio'n agos gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i ddarparu'r Gronfa Gofal Integredig ar Ynys Môn. Ymhlith y meysydd a dargedir yn benodol mae gwasanaethau ar gyfer oedolion hŷn, pobl ifanc a phlant ag anghenion cymhleth a System Gwybodaeth Gofal Cyfathrebu Cymru (WCCIS). Gwariwyd arian y Gronfa Gofal Integredig ar ddatblygu Garreglwyd fel cartref arbenigol sy'n cefnogi pobl hŷn sy'n byw gyda dementia, gwasanaethau Gofal Uwch a Thylluanod y Nos Môn o fewn Gofal Cymdeithasol i Oedolion.

Mae disgwyliadau Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i wreiddio ei arferion gwaith ymhlith gwasanaethau ac mae'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sefydledig yn goruchwyllo ac yn sicrhau bod cyrff cyhoeddus yn gweithio gyda'i gilydd i greu dyfodol gwell i bobl Cymru.

Rydym yn parhau i ddatblygu gwaith ymgynghori a gweithio agos mewn partneriaeth gyda'r Trydydd Sector trwy'r Pwyllgor Cyswllt Sector Gwirfoddol, sy'n cyfarfod bob chwarter. Rydym yn cydnabod rôl y **Trydydd Sector** yn lleol fel partner strategol ac wedi datblygu trefniadau llywodraethu priodol i gefnogi hyn e.e. rôl Medrwn Môn ar Grŵp Gweithredol Model Môn, Bwrdd OPUS (prosiect a ariennir gan yr Undeb Ewropeaidd) a'r Bwrdd Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion. Mae'r grŵp partneriaeth trydydd sector sydd wedi hen ennill ei blwyf yn aeddfedu ac yn parhau i gael y dasg o gyflawni yn erbyn amcanion y Cyngor a sicrhau y cedwir at dechnegau ymgysylltu ac ymgynghori priodol o ran datblygu strategaethau a gwaith trawsnewid ar draws y gwahanol sefydliadau.

Perfformiad

Mae fframwaith cynllunio corfforaethol a rheoli perfformiad y Cyngor wedi'i wreiddio yn ei drefniadau llywodraethu blynyddol. Mae'r fframwaith hwn wedi'i fabwysiadu i sicrhau bod meddylfryd o welliant parhaus wedi'i wreiddio yng ngwaith y Cyngor, ac y gallai ei waith monitro nodi materion cyn tanberfformio, rhywbeth a fyddai'n cael effaith ar ddarparu gwasanaeth i'r dinesydd. Gwneir hyn bob chwarter trwy gerdyn sgorio corfforaethol a gwaith dau fwrdd rhaglen trawsnewid corfforaethol.

Mae'r arferion hyn yn parhau i weld gwelliannau mewn nifer o ddangosyddion sy'n gysylltiedig â gwasanaethau cymdeithasol, gyda llwyddiant arbennig i'w weld ym mherfformiad dangosyddion sy'n gysylltiedig â'r gofal a ddarperir i Oedolion. Mae dangosyddion perfformiad ar gyfer Gwasanaethau Plant a Theuluoedd hefyd wedi gwella a chyda pharhad yng ngwaith canolbwyntio'r Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol diwygiedig, rhagwelir y bydd rhagor o welliannau o ran perfformiad a chysondeb ymarfer oedd yn flaenoriaethau ar gyfer 2019-20. Y cafeat a allai, yn amlwg, gael effaith ar gyfeiriad hyn oll yw effaith Covid-19 ymhlith ein cymunedau. Er mwyn lliniaru hyn, mae strwythurau a systemau brys wedi'u mabwysiadu ac yn cael eu harwain gan yr Uwch Dîm Rheoli.

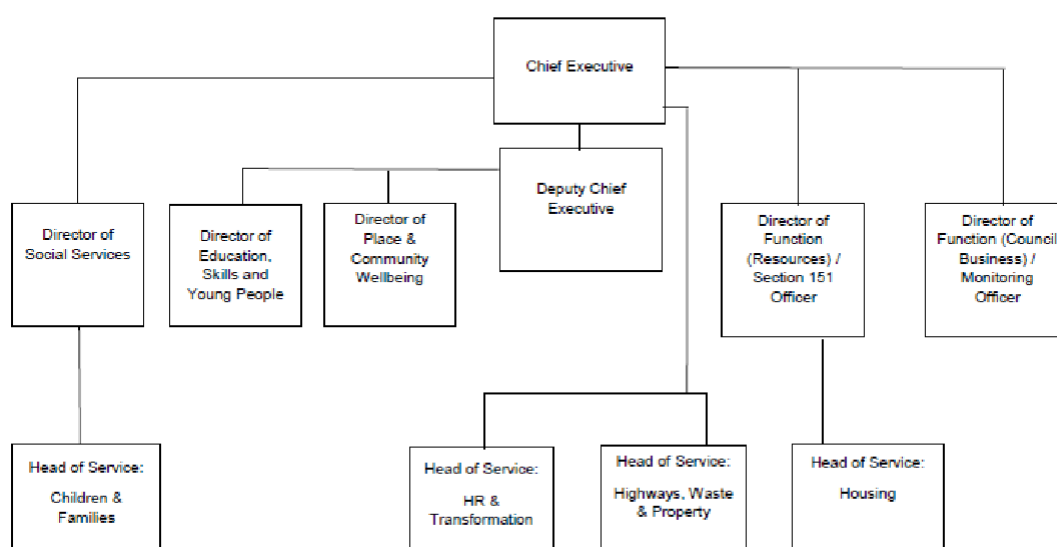
Mae gan yr Uwch Dîm Rheoli newydd a diwygiedig a benodwyd yn ystod y flwyddyn Brif Weithredwr a Dirprwy Brif Weithredwr newydd ac mae'n cynnwys yr unigolion a ganlyn –

- Y Prif Weithredwr
- Y Dirprwy Brif Weithredwr
- Y Cyfarwyddwr Cyllid a Swyddog Adran 151
- Y Swyddog Monitro a Phennaeth y Gwasanaeth Cyfreithiol

- Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol
- Y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc

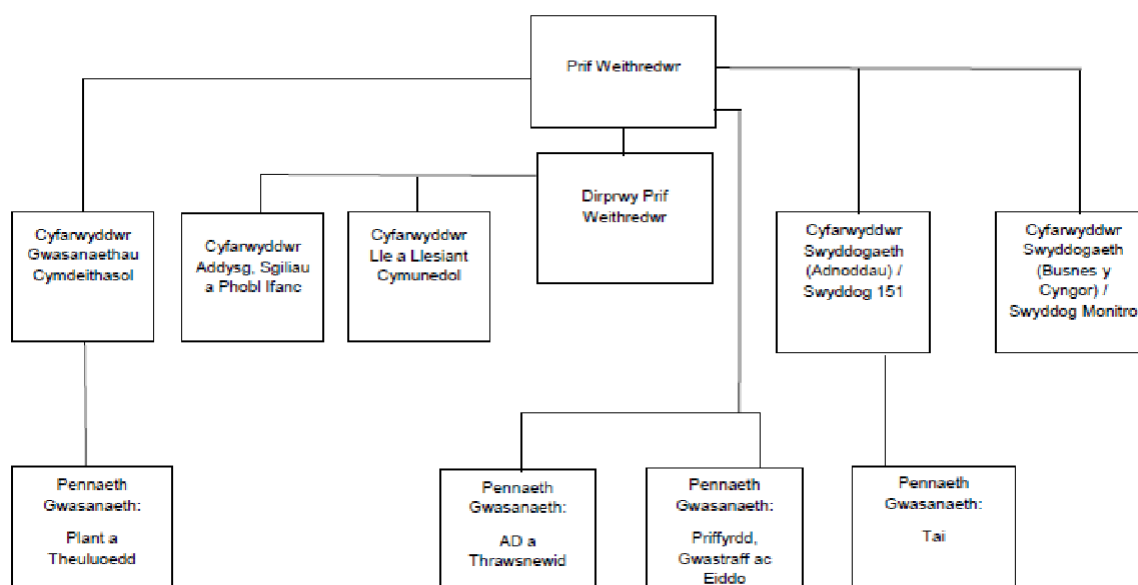
Isle of Anglesey County Council

Senior Leadership Team / Head of Service structure

Cyngor Sir Ynys Môn

Strwythur yr Uwch Dîm Rheoli / Penaethiaid Gwasanaeth

Y Gwasanaethau Cymdeithasol

Swyddfeydd y Cyngor

Llangefni

Ynys Môn

LL77 7HB

Cysylltwch â ni ar:

Ffôn: 01248 751887

E-bost: EmmaEdwards@ynysmon.gov.uk